

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Evropa? Ne, hvala

Evropa je pred vrati, pravijo. Vrata pa so najbrž dobro zaklenjena. Pred nedavnim se je začelo govoriti o Evropi dveh hitrosti. V Evropi prve hitrosti bi bile gospodarsko najuspešnejše države, v Evropi druge pa bi bile države, ki se soočajo z mnogimi težavami. Med temi je tudi Italija. Kaj lahko to pomeni?

Evropa je kot skupnost še abstrakten pojem. Edina ureničena skupnost je ekonomska. Toda prav ekonomija, na kateri sloni naš svet, postaja kamen spotike za Evropo. Francija ne bo nikoli pristala na ekonomsko skupnost s španskimi ribiči in italijanskimi vinogradniki. Italijani si ne želijo svobodnega tržišča avtomobilov z močnejšo nemško konkurenco; in še bi lahko naštevati. In ko bi tudi sicer lahko premostili gospodarske zaplete, kakšna bi bila tedaj združena Evropa? Verjetno nič kaj privlačna. Vse kaže, da bi šlo za skupnost, ki se ne zna rešiti elitistične izključevalnosti. Vztrajno izločuje vzhodno Evropo, ki je tudi Evropa. Ni znana rešila problema Bosne, ki je prav tako del Evrope; t.i. skupnost se zanjo zmenj prav toliko kot za lanske sneg. Tudi brez številke vemo, da bo v Evropi čez nekaj let vedno več Afričanov in Arabcev, ki pa jih Evropa ni sposobna sprejeti.

Evropska skupnost se kaže kot egoistično politično jedro, ki je za denar pripravljeno prodati celo svoje brate. Ni sposobna omogočiti sožitja med svojimi člani in niti ni pripravljena sprejemati drugačnosti. Če je Francija na zadnjem referendumu o Evropi komajda izrekla svoj »da«, ga na naslednjem gotovo ne bo več. Velika ideja o evropski skupnosti se vse bolj kaže kot samo velika ideja in nič več. Notranji spori in sama vojna (Bosna je v Evropi!) kažejo na lažnost njene realnosti. Tudi to, da je nesposobna sprejemati priseljence, je negativen pokazatelj. Če je bodoča Evropa res samo taka, potem je bolje, da je ni! Vzhodne države so to že rezumele in morda bomo prej priča neki skupnosti med državami treh prijateljev: Milana Kučana, Árpáda Göncza in Vaclava Havla.

Peter Stefanović

Slovenija-Italija in manjšine

Na ravni odnosov med Slovenijo in Italijo beležimo ta teden nov dogodek, ki dokazuje neugoden trenutek in potrjuje, da namerava rimska vlada izkoriščati zunanjo politiko za kritje svojih notranjepolitičnih težav. Ker se na zunanje ne more nad drugimi, se zato znaša nad mlado Slovenijo. Ta pa je vendarle spoznala, čeprav še ne do kraja, s kom ima opraviti, in je postala previdnejša, čeprav še ne povsem učinkovita in kdaj pa kdaj naivna. Slovenska delegacija, ki je bila pretekli dnevi na prvem rimskem zasedanju za manjšinska vprašanja, se je pod vodstvom Petra Vencija dobro držala in je

odločno pokazala, da hoče Slovenija vključiti v pogovore tudi vprašanja zaščite slovenske manjšine. Za Italijane pa obstajajo samo njihovi interesi in so pripravljeni se pogajati samo o Italijanih v Istri. Da se Slovenija ni ustrašila italijanskega mešetarnjenja v evropskih krogih, dokazuje tudi Drnovšek, ki je jasno povedal v intervjuju za DELO, da je Slovenija le do neke mere zainteresirana za pridruženost članstvo v Evropski zvezi in da bo manjšinsko vprašanje preprosto internacionalizirala. Na tej ravni pa je Rim še posebej občutljiv. To bo verjetno prava pot.

Sežanski incident

Spor, ki je nastal v Sežani na posvetu državnega sekretarja za Slovence po svetu Petra Vencija s predstavniki manjšine, neugodno odmeva v krogih naše skupnosti, ker samo večja naša negotovost. Vabiti Slovence Severne lige ter Gombača z vsem tistim, kar bi rad predstavljal, je gotovo bilo neutemeljeno, saj omenjeni ne morejo povedati nič novega, kar zadeva slovenske manjšinske zahteve. Slovencev pa ne gre kar tako odpisati; samo zato ne, ker so drugačni, čeprav ne vemo, s kakšnimi nameni so se podali v Severno ligo in kakšni so bili vzroki, da so zapustili tradicionalne slovenske organizacije. Toda to bi nikakor ne smelo biti vzrok za tako objestno dejanje, kot ga je na omenjenem srečanju - to namreč ni bil uradni sestanek, ker so bili prisotni tudi nevladni posamezniki - demonstrativno storilo zastopstvo SKGZ, socialistov in komunističnih prenoviteljev. Ti ljudje v odnosih med manjšino in Ljubljano še vedno igrajo glavno vlogo po zaslugi monopola, ki so ga

uživali desetletja. Malo več skromnosti bi bilo na mestu.

Incident v Sežani pa opozarja, kako dramatično postaja vprašanje enotnega zastopstva slovenske manjšine v Italiji. Zato bo treba pobudo, ki jo je dala Slovenska skupnost, čimprej obdelati in obravnavati, da bomo našli instrument, kako priti do čim bolj enotnega skupnega zastopstva, ki bo gotovo element moči in samozaupanja manjšine.

Odstop Peterleta

Predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle je zapustil funkcijo zunanjega ministra Slovenije. Odstopil je, da bi izzval razčiščenje novega spora, ki je nastal v koalicijski, ker je LDS brezobzirno zasedla še en položaj v slovenskih institucijah in postavila arogantnega Jožeta Školca za predsednika državnega zbora. Peterle je ravnal pravilno, ker ni pristal na to novo izzivanje, ki je predstavljalo nov primer izigravanja krščanskih demokratov in njihovo počasno ter postopno izirvanje z oblasti.

- S

Kdo je v zamejstvo subjekt?

Pogovor z državnim sekretarjem za Slovence po svetu

Ob priložnosti goriškega seminarja o mladinski identiteti v državah Alpe Jadran smo se v petek, 16. t.m., pogovorili z državnim sekretarjem Republike Slovenije za Slovence po svetu. Dr. Vencelj je v teh dneh sredi viharja kritik zaradi neljubega dogodka, ki se je pripetil v Sežani prejšnji četrtek. Takrat je namreč njegov urad sklical sestanek v Sežani, na katerega so bile vabljene slovenske krovne organizacije, druge slovenske organizacije in zainteresirani posamezniki, kot je pisalo v vabilu. Predsednik SKGZ Klavdij Palčič pa je že takoj v začetku zapustil srečanje, ker ga je dr. Vencelj prekinil, ko je začel Palčič ugovarjati temu, da je Ljubljana povabila tudi druge slovenske komponente in ne samo dve

krovni organizaciji. Gre za stari spor, ki ga lahko strnemo v postavko: SKGZ očita dr. Venciju in njegovega uradu, da slovenske manjšine ne obravnava kot subjekta. O tem smo povprašali nekaj več samega dr. Vencija.

»Namen srečanja v Sežani je bil v tem, da Slovenci le lahko, kljub velikim razlikam in stališčem, ki jih imamo, sedemo za isto mizo in se pogovorimo. Moj namen je bil, da bi se na sežanskem srečanju vsi Slovenci pogovorili o problemih, ki so nam skupni. Seveda srečanje ni ravno uspelo, ker so tri komponente in ne štiri, kot je pisala Republika, zapustile srečanje. Seveda je srečanje tako le delno uspelo, a smo v Sežani vendarle slišali, kateri so pro-

blemi, ki žulijo slovenske ljudi v Italiji. Nismo hoteli poslušati sporov in razpravljanj o razlikah med slovenskimi organizacijami v Italiji, ampak predvsem izvedeti za skupne težave, ki jih ima manjšina. V Sežani smo bili štiri delegati iz komisije, ki bo šla v ponedeljek, 19. t.m., v Rim na pogajanja z italijansko komisijo, in vsi smo hoteli predvsem slišati, katere bi lahko bile rešitve za Slovence v Italiji ter glavne težave, ki jih imate. Zelo mi je žal, da se je srečanje tako končalo, žal mi je tudi, da nekateri ljudje ne razumejo, da je pogovor osnova vsega; to, da bežimo drug pred drugim, je krivo za to, da se ne moremo približati,« pravi dr. Peter Vencelj.

(se nadal. na 3. strani)

30 let goriških skavtov

Slovesno dviganje zastave ob skavtski pesmi. Članek je na goriški strani (Foto Studio Reportage)

Ob pogrebu g. Artura Blazutta v Viškorši

Osebnostni spomin na pokojnega

G. Artura sem spoznal pred 15. leti, ko je prišel prosit v Tolmin, da so mu v knjižnici pravilno slovensko napisali in razmnožili vabila, ki naj bi jih razdal tudi po Tolminskem za praznik sv. Trojice v Viškorši. Poslušal se je pač spoštovanja, ki so mu ga izkazovali v Tolminu zaradi njegove narodne zavednosti med zadnjo vojno, ko je služboval v Reziji. In dobil je zaželeno pomoč, da bi uresničil plemeniti načrt oživitve te najbolj severozahodne slovenske božje poti s pomočjo starodavne ljudske pobožnosti »poljubljanja križev«, h kateri naj bi se zbirali ne samo verniki iz Terske doline, temveč tudi in Kobariškega kota, kakor je bilo že davno prej v navadi. In v sodelovanju s štirimi dobrimi furlanskimi duhovniki iz okolice mu je to uspelo prvič 1. junija 1980, ko je osebno lepo uredil vse potrebno za bogoslužje božje besede, petje, procesijo in sveto mašo. Oči so mu žarele od veselja. Naslednje leto je bila udeležba ljudi iz Soške doline že večja: prišel je celo pevski zbor iz Dreznice. Jeseni je sledilo veliko romanje Slovencev, Furlanov in Benečanov na Staro goro. L. 1982 je bila udeležba v Viškorši še vedno lepa, na Stari gori pa žal precej manjša. Prišlo je še do enega romanja v Viškoršo leta 1983, na Staro goro pa ne več. Namesto tega so se pričela redna srečanja beneških, furlanskih in slovenskih duhovnikov v Kobariču; teh je bilo do danes že 55. Se bodo še nadaljevala in mislim, da lahko rečemo, da je prav iz teh prvih srečanj prišlo do sedanjega »srečanja treh dežel«.

Danes se sprašujem, ali smo se mu za to pomembno delo zahvalili, mu izrekli vsaj skromen »Bog lonaj«.

Ko sem od bližje spoznal g. Arturja, sem se zgrozil nad njegovim tragičnim življenjem. Videl sem, da je postal nasproten romanjem v Viškoršo, ker so se zmaličila in se sprevrgla v plese in folkloro. Šele ko sem prebral njegova pisma, sem spoznal njegovo veliko ljubezen do slovenskega jezika in naroda. Spoznal sem, da je bil prav zaradi tega deležen velikega nerazumevanja, opravljanja, sovraštva in preganjanja; in to ne samo med zadnjo vojno, ko so razpisali na njegovo glavo 500.000 lir, ampak tudi potem, ko je bil preganjan l. 1955 »kot pes« iz Ljes in se je moral zateči domov k dobri sestrji Michelini, ki mu je bila nadvse ljubezniva pomočnica skupaj s sinovoma Arturjem in Giovannijem ter vsakom vse do zadnje ure. In tu

moram poleg sožalja izraziti tudi svojo srčno zahvalo za gostoljubnost, ki sem je bil v njenj hiši deležen tudi sam ob vsakem obisku. Pa tudi tu še ni bilo konca krivic. Zaprl so mu celo cerkev. Ni smel maševati v cerkvi. Ko se je zavzemal za ovrednotenje cerkve sv. Trojice, je zapisal: »Moje ljudstvo gleda na cerkev sv. Trojice kot trije kralji na zvezdo vodnico, ki jih je pripeljala k jaslicam, ker jih je stala toliko truda in žrtve.« Ko se je zavzemal za večje število dušnih pastirjev, je zapisal: »Tu gre za obstoj meni tako dragega naroda z vsem bogastvom vere in kulture, saj se je Bog učlovečil in prebiva tudi v našem, bolj ali manj slavnem, narodu... Pričati moram za resnico... Še naprej bom bral Gregorčiča, pa čeprav bodo ostali le grobovi, nad njim plesišče, zvezde pa bodo gledale z neba...«

Dragi g. Arturo, mislim, da Vas moramo ob tej uri slovesa vsi skupaj prositi odpuščanja. Šele potem boste uživali zaželeni mir in pokoj. Saj verujem, da se je z Vami že odigrala evangeljska zgodba o ubogem Lazarju in Vas je Bog že sprejel v Abrahamovo naročje na večno gostijo, kjer Vam je že poplačal tudi vse dobro, ki ste ga naredili tu ob meji za medsebojno spoznavanje in spoštovanje, za lepo sožitje med dvema narodoma v duhu evangelija. Bog lonaj, pre Arturo!

Franc Rupnik

Velika verstva so molila za mir

Prerok Mihej (740 pr. Kr.) je napovedal: »Da, vsa ljudstva hodijo, vsako v imenu svojega Boga.« Ta napoved se uresničuje v Assisiju, kjer so se letos že osmič zbrali zastopniki vseh velikih verstev sveta. Letošnje geslo je bilo Ljudje in verstva. Za sklep je sv. oče poslal posebno pismo, v katerem med drugim piše: »Potrebno je, da se pomnožijo pričevalci miru. Danes bolj kot kadarkoli potrebujemo romarjev miru, pričevalcev vesoljne solidarnosti, ki gledajo preko interesov posameznikov ali skupin, preko lastnega življenja. V tem skupnem domu sveta ne more vladati mir, če je pozabljen ali izključen en sam narod, pa čeprav majhen.«

Srečanje se je zaključilo v sredo, 13.9., zvečer. Pred sklepom so se vsi udeleženci zbrali k uri molitve za mir, tako da je vsaka verska skupnost molila na svojem kraju. Niso se pomešali, kot če bi bile vse vere enakovredne, temveč so se združili vsak v imenu svojega Boga. Ob kon-

Zemlja, nebo, voda, luč, drevesa in živali, noči in zarje... Iz teme svetlobe, iz nič človek.

Režiser Ermanno Olmi je na letošnjem Beneškem filmskem festivalu predstavil svoje zadnje delo Genezo. Gre za pripoved iz začetka Svetega pisma od stvarjenja sveta, Adama in Eve, prvih očiakov, vse do vesoljnega potopa in Noetove mavrice, znamenja večne zaveze med Bogom in slehernim živim bitjem. To naj bi bil prvi del niza filmske predelave Svetega pisma, ki jo načrtuje RAI. Olmi je sicer človek, ki pravi, da je kristjan slučajno, kot pač skoraj vsakdo, ki se je rodil na tem delu sveta. Zanima ga Kristus kot odgovor Boga.

Čeprav nerad, je predstavil svoj film na beneški razstavi; festivalu sicer priznava pozitivno vrednost srečanja ljubiteljev filma, kritizira pa ga zaradi pretirane teže, ki jo daje skoraj izključno podobi. Temeljni pomen pri njegovem filmu ima besedilo. Tu gre za nedotaknjen svetopisemski tekst (Gen 1-9). V njem režiser odkriva - poleg teološkega razodetja - tudi sakralnost besede, ki prehaja iz roda v rod, svetost ustne tradicije nešteti generacij, spoj glasov vseh teh, ki so živeli pred nami, v en sam večni šepet... Kinematografsko delo je tu - tako pravi Olmi - spremljava Besede v podobi. Božja jeza nad prekrški predpotopnih prednikov pa pogosto izžveni kot obsodba nekaterih današnjih družbenih

cu so zastopniki vseh verstev podpisali sklepno listino. Podpisal jo je tudi zastopnik srbske pravoslavne Cerkve. »Prosimo za odpuščanje in odpuščamo, kajti samo odpuščanje in sprava moreta ohraniti človeškost med ljudmi in lahko izkoreninijo sovraštvo ter vojno. Če bomo razorožili srca, bomo lahko razorožili tudi roke.« Tako so med drugim zapisali v sklepni listini.

Prihodnje leto naj bi bilo podobno srečanje v Jeruzalemu. Skupna molitev vseh verujočih naj pospeši uresničitev še drugega dela Mihejeve prerokbe. »Prekovali bodo svoje meče v lemeže in svoje sulice v srpe.«

Panorama o splavu

Italijanska revija je pred kratkim opravila raziskavo, iz katere izhaja, da 36,3% Italijanov ima danes splav za zločin, medtem ko je bilo leta 1981 proti splavu le 20% državljani. Če je bilo leta 1981 naklonjenih splavu 79%, jih je danes 61%.

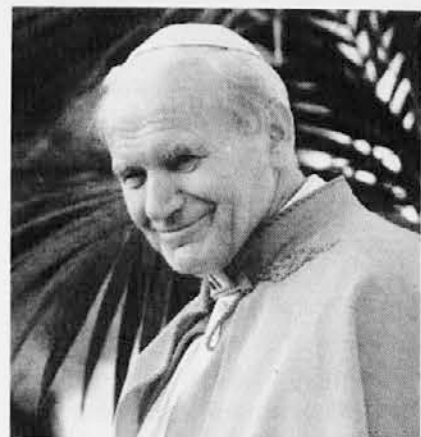
vame, je zanj bolje, da mu obesijo mlinski kamen na vrat in ga vržejo v morje?«

V čem obstaja pohujšanje, o katerem govori Jezusov izrek? Spontano pomislimo na moralno pohujšanje, spolno zlorabo otrok. Vemo, da take zlorabe obstajajo in so celo bolj številne, kot si lahko mislimo. Toda evangelist Marko ima v mislih drugačno pohujšanje. Govori o tistem, ki hoče prepričati, postaviti moč Jezusovega oznanila, torej o tistem, ki nastavlja ovire odrešenjskemu dogajanju. V tem smislu je bil »ovira« ali pohujšanje sam apostol Peter, ko je Jezusu branil iti v Jeruzalem, kjer je moral trpeti in umreti. Jezus ga je posvaril in

deviacij.

Marsikdo je negativno označil film za paleolitsko dolgočasno delo avtorja, ki ni bil sposoben osebno interpretirati besedila in ga je le citiral, s tem pa naj bi zapadel v revno banalizacijo. Olmijev cilj pa je bil prav ta: v sodobni kinematografiji dati prostor besedi, ki ni samo bedno človekovo jecljanje, ampak božja beseda. Vabi nas, naj se znova naučimo gledati na svet z očmi otroka, ki se v svoji prirojeni nedolžnosti še zna čuditi. Stvarjenje se namreč še vedno nadaljuje dan za dnem ne v pirotehničnih akrobacijah, ampak v vsakem najmanjšem človekovem dejanju. DD

Je bolan, ni bolan?

Zadnje čase časnikarji kar tekmujejo v poročilih o papeževi bolezni; marsikdo mu je že celo odmeril čas življenja. Tudi televizija nam je v poročilih o obisku Zagreba in mesta Lecce pokazala, da Janez Pavel II. ni več tako trden in močan, kot je bil nekdaj. Videli smo npr., da se v Zagrebu ni mogel pripogniti do tal, da bi poljubil hrvaško zemljo. Papež si želi izpolniti svojo nalogo in poslanstvo do zadnjega ter skuša, kolikor mu je mogoče, uresničiti to, kar je obljubil. Medtem nadaljuje s svojimi pastoralnimi obiski. Od 20. do 22. oktobra bo v Združenih državah, kjer bo med drugim govoril tudi na sedežu Združenih narodov. Od 4. do 6. novembra bo v Cataniji in Sirakazah, 10. novembra v Loretu, januarja bo 10 dni na Filipinih in v Avstraliji. Rad bi še obiskal Sarajevo, Libanon, Beograd in Moskvo.

Pastoralni gorečnosti dodaja še svoje fizično (in moralno) trpljenje; zato ga še bolj občudujemo. Znana italijanska revija ga je pred kratkim proglasila za človeka stoletja. Verniki pa smo Bogu hvaležni, ker nam je dal takega človeka prav v tem zgodovinskem trenutku. Ne smemo ga pustiti samega v vseh njegovih prizadevanjih. Vsak dan naj ga spremlja naša molitev!

OKENOVCE

Priznajmo, kaj smo, in...

Takoj po začetnem mašnem pozdravu smo vsi prisotni - verniki in duhovnik - povabljeni, da za trenutek stopimo vase in priznamo svoje dejansko stanje, svojo grešnost. Kdor ne prizna, da je grešnik, ni iskren do samega sebe in Boga. Ko smo pri tem, da opravimo najsvetejšo daritev, moramo zavestno prositi odpuščanja in stopiti na pot poboljšanja, spreobrnjenja. To dejanje se zaradi svoje pomembnosti pri obredu večkrat ponavlja in celo stopnjuje. Duhovnik nas vabi h kesanju: priznajmo, obžalujmo, če hočemo vredno obhajati te skrivnosti. Sledi kesanje vseh zbranih s prošnjo vsem svetim, naj nam pri Bogu izprosijo odpuščanje. Duhovnik nato moli: »Usmili se nas..., odpusti nam... in nas privedi v večno življenje.« In še: Gospod, usmili se, Kristus, usmili se. In še ni konec. Molitev za odpuščanje je posejana po vsej liturgiji. V Slavi: usmili se nas; ti, ki odjemlješ grehe sveta, sprejmi našo prošnjo. Evangeljske besede nam izbrišejo grehe. Sam duhovnik pri darovanju ponavlja: »Sprejmi nas ponižne in skesane.« Ko si umije roke, pa: »Izmij, Gospod, moje krivdo in očisti me grehov.« Posebej torej prosi odpuščanja za lastne grehe, da bo pred Bogom čimbolj čist.

Prošnja za odpuščanje grehov je torej nekaj »leiti Motiv«. Cerkve je sveta; mi, člani Cerkve, pa smo grešniki. Ko prihajamo v cerkev, se tega zavedamo, priznamo grehe in prosimo odpuščanja. Le tako se bodo darovi - milosti svete maše - razlili v našo posodo, v našo dušo. Jože

Častilci satana na tržaškem Krasu

Italijanski tržaški dnevnik je v nedeljo, 11. 9., posvetil kar celo stran domnevnim častilcem satana. Zbirali naj bi se po nekaterih kraških jamah pri tako imenovanih črnih mašah. Po pisanju lista naj bi bilo teh častilcev kar več stotin.

Iz pisanja je težko ugotoviti, koliko je to resnično in koliko je le sad boleste domišljije. Dejstvo pa je, da si ljudje, ki so zavrgli vero v Boga, zamislijo vero po svojem okusu. To trdi že Sveto pismo in potrjuje nastajanje vedno novih verskih sekt.

pomoč.

Vštric temu gredu tudi Jezusova priporočila: »Če te tvoja roka zapečuje (pohujšuje, ovira), jo odsekaj! Če te tvoja noga zapečuje (pohujšuje, ovira), jo odsekaj! Če te tvoje oko zapečuje (pohujšuje, ovira), ga izderi!« (Mr 9, 43-47). Jezus hoče reči: če so tvoja roka, noga ali oko ovira za pot do resnične sreče, do odrešenja, potem je bolje, da do zaželenega cilja prideš z eno samo roko, nogo ali z enim samim očesom. Na poti k odrešenju pusti raje katerega svojih udov kot pa svoje srce!

Zvone Štrubelj

Božja beseda je kakor kruh...

25. julij

26. navadna nedelja

»Kdor pohujša enega teh malih, ki verujejo vame, je zanj bolje, da mu obesijo mlinski kamen na vrat in ga vržejo v morje« (Mr 9,42).

Evangelist Marko je v 9. poglavju svojega evangelija zbral drobce Jezusovih nagovorov. Gre za zelo strnjene povzetke, ki nas večkrat

presenetijo in jih težko razumemo. Kako naj razumemo Jezusovo strogo in neizprosno izjavo »Kdor pohujša enega teh malih, ki verujejo

Pogovor z dr. Venceljem

(nadaljevanje s 1. strani)

»Vedno se v našem zamejstvu govori - še posebno v zadnjih časih -, da mora Ljubljana obravnavati slovenske zamejce kot subjekt. Kaj bi povedali o tem in o vabilu, kajti izgleda, da ste povabili na pogovor v Sežano vse Slovence.«

Dr. Vencelj me prekine: »Tako, točno tako. Tu je veliko vprašanje, vprašanje subjekta. S to besedo se enkrat igra tako in enkrat drugače. Seveda bi bila najbližja definicija - in SKGZ-ju tudi najbrž najbolj ustrezna -, da bi na srečanje poleg SKGZ-ja povabili samo še SSO. Vendar so danes v Furlaniji Julijski krajini razmere take, da preprosto ni res, da samo obe krovni organizaciji predstavljata slovenske ljudi, saj so tudi slovenski volilci izrazili drugačno mnenje. Prav zato, ker so slovenski volilci izrazili tudi drugačno voljo, je vendarle prav, da se poslušamo vsi. Zato pravim, da je zame težava, kaj sploh je subjekt. Kar se tiče vabila, pa samo to: v njem je pisalo, da so vabljene slovenske organizacije in zainteresirani posamezniki. Povabil sem politični del Slovencev in seveda tudi slovenske predstavnike Severne lige, kar je povzročilo, tako izgleda, problem; povabil sem tudi Slovensko gospodarsko prosvetno zvezo, predstavnike in institucije beneških Slovencev, ki niso direktno v nobeni slovenski krovni organizaciji, da bi lahko tudi oni nekaj povedali; med posamezniki pa je bil vabljen le prof. Samo Pahor.«

Tako dr. Peter Vencelj, ki je vodil prejšnji ponedeljek slovensko delegacijo v Rimu na pogovoru z italijansko delegacijo o težavah, ki pestijo slovensko manjšino v Italiji. Sicer pa smo o tem lahko na dolgo in široko prebirali v Primorskem dnevniku. Na koncu bi rad dodal svoje mnenje: polemike take vrste ne služijo nikomur, ne slovenski državi in še najmanj slovenski manjšini v Italiji. Imam neprijeten občutek, da gre tudi pri tej polemiki za slabo prikrit boj za oblast in še za kaj slabšega. Obenem pa se vprašanje slovenske manjšine - slovensko narodno vprašanje - nesramno potiska v drugi plan, kot da bi to ne bilo temeljno vprašanje, o katerem se je treba nujno pogovoriti. Dr. Peter Vencelj, je po intervjuju še dejal, da ga boli prav dejstvo, da se narodnostni problem postavlja v drugi plan.

In to je res velika škoda! Slovenci v zamejstvu namreč ne moremo pričakovati, da nas bo Slovenija branila in zahtevala za nas pravice, ki nam jih Italijani nočejo dati, če bomo z njimi predstavniki tako ravnali, kot se je zgodilo v Sežani. To si drznem zapisati kljub temu, da vsi govorimo o »nerodnem povabilu iz Ljubljane«.

Jurij Paljk

Samomori

Statistike o samomorih so vedno srhljive, ker pričajo, koliko ljudi v trenutkih stiske in obupa ne najde druge pomoči in tolažbe kot v usodnem dejanju, od koder ni vrnitve. Pred dnevi smo v italijanskem tisku zasledili lestvico držav po številu samomorov. Vodijo, kot že več let, Madžari pred Finci. Naši vzhodni sosede so se šteli 27,4 samomorov na sto tisoč prebivalcev in mednarodna skupnost se sprašuje, kakor se sprašujejo tudi Madžari, kaj je temu vzrok. Jugoslavija je nekje na sredi

POGLED V SLOVENIJO

Nebrzdana strast do oblasti za vsako ceno

V slovenski politiki so se skrajno-stim in brezmejni sli po oblasti očitno odprle vse zapornice. Ali zdrava pamet sploh še obstaja na Slovenskem, so se nedavno v neki oddaji na državni televiziji spraševali nekateri znani politiki, javni delavci in časniki. Menili so, da zdrava pamet sicer še obstaja, vendar je v globoki krizi.

Ko se iz Ljubljane oziram v Rim, kjer spremljamo težave in politične zasuke Berlusconijske vlade, pri tem pa nemara iščemo primerjave z našo državo, nismo zasledili veliko vzporednic. Italija je velika država, ki si politične igre laže privoščiti kot pa majhna Slovenija, ki je komaj opravila prve korake svoje državnosti, zaradi česar politične krize lahko povzročijo hude posledice. Ob odstopu Lojzeta Peterleta s položaja podpredsednika vlade in zunanjega ministra je nastala politična in psihološka kriza, ki bi jo po mnenju nekaterih politikov in časnika lahko rešili le s predčasnim parlamentarnimi volitvami. Le-te naj bi namreč pokazale, kakšno je politično razpoloženje volilcev in njihov odnos do strank. V obtoku sta dve trditvi. Po prvi naj bi za šest strank tako imenovane slovenske politične pomladi, ki so podpisale sporazum o sodelovanju na lokalnih volitvah,

glasovalo nad polovico volilnih upravičencev. Tako vsaj meni Janez Janša, ki ima v združbi strank, ki oblikujejo novi DEMOS, zagotovo najbolj izdelano strategijo in cilje. Liberalna demokracija Slovenije, ki je sedaj največja politična stranka, pa zatrjuje, da bi svoj vpliv, število poslancev in s tem odločujočo moč ohranila tudi v morebitnem novem Državnem zboru.

Vendar v Sloveniji najbrž ne bo predčasnih prišlo do volitev. Kljub temu, da so stranke vladne koalicije sprte med seboj in da prihaja do ostrih obračunavanj med njenimi voditelji oziroma predstavniki, zlasti med Lojzeto Peterletom in dr. Janezom Drnovškom, bo koalicija najbrž obstala. Sedanje kritično obdobje bo minilo, vse pa kaže, da se bo vpliv krščanskih demokratov v vladi povečal. Lojze Peterle je »pokazal zobe« in njegova odločnost je marsikoga presenetila. Nasploh pa velja, da so si politične stranke, zlasti tiste iz vladne zveze (koalicije) zaradi svojih teženj po oblasti, (ki v Sloveniji omogoča tudi izjemne pravice, finančne in druge ugodnosti ter privilegije), še bolj zmanjšale ugled v javnosti. Slovence politika čedalje manj zanima, saj jih že psihično obremenjuje pri delu, ki bi se mu v prvi vrsti radi posvečali. F.Z.

Mednarodni seminar o narodni identiteti

Prizor s seminarja (foto Studio Reportage)

V Gorici in Novi Gorici je v petek in soboto, 16. in 17. septembra, potekal mednarodni seminar na temo Mladinska identiteta med državo, narodom, narodnostjo: usmeritve mladih. Seminar je potekal v organizaciji Furlanije Julijske krajine, Republike Slovenije in goriškega Inštituta za mednarodno sociologijo ISIG. Prvi dan so se predavatelji in slušatelji zbrali v bivšem goriškem semenišču, kjer je sedaj univerza, in nadaljevali po skupinah v Novi Go-

rici v občinski palači. Prisotne so prvi dan pozdravili predstavniki oblasti in tudi slovenski konzul v Trstu Jože Šušmelj. Sicer pa sta prvi dan med drugimi predavala na psvetu dr. Peter Vencelj, državni sekretar za Slovence po svetu, ki ima v skupnosti Alpe Jadran vlogo koordinatorja delovne skupine za manjšinsko problematiko, in prof. Emidij Susi iz Trsta, izvedenec za mladinsko problematiko v našem zamejskem prostoru. Le-ta je v Gorici prikazal izsledke raziskav, ki so jih sociologi opravili med tržaško mladino v zadnjem desetletju. Na srečanju je sodelovalo veliko izvedencev, ki so vsak iz svojega zornega kota prikazali probleme mladih, še zlasti probleme tistih mladih, ki pripadajo manjšinam.

Zanimivo je, da se pri goriškem inštitutu ISIG strašno bojijo povedati gostom, ki prihajajo iz osrednje Evrope, da imajo v Gorici Italijani tudi slovensko manjšino. To počno načrtno in ob vsaki priložnosti. Zato pa več govorijo o težavah, ki jih imajo Poljaki na meji z Nemci...

JuP

Saša Martelanc - jubilent

Prav na dan, ko izide ta številka našega časopisa, praznuje 60-letnico rojstva znani in priljubljeni časnika in pisatelj Saša Martelanc. Rodil se je namreč 22. septembra 1934 v slovenski prestolnici staršem, ki so se tja izselili iz Trsta. Klasično gimnazijo je začel obiskovati že v Ljubljani, šolanje pa je nadaljeval v Trstu, kjer je maturiral v razredu prvih slovenskih »klasikov«.

Veliko je sodeloval in še sodeluje v slovenskih demokratičnih organizacijah ter v slovenskem periodičnem tisku. Predvsem pa se je posvetil delu pri slovenski tržaški radijski postaji, kjer je še vedno zaposlen na časnikarskem oddelku. Pred leti je poskrbel za številne zelo zanimive in kakovostne intervjuje, v katerih sta prišla do izraza njegova široka razgledanost in smisel za res zanimivo in živo poročanje. Še pred stalno namestitvijo je sodeloval pri radiu kot pisec zanimivih radijskih oddaj ter pri Radijskem odru z zvočno in glasbeno opremo ter dramskimi besedili.

Pri Mladiki sodeluje že vse od njegove nastanka. Pred več kot 35 leti je poskrbel za izdajo šapirografirane lista Slovenska misel. V na zunanaj skromnih straneh dveh števk je nedvoumno povedal, da je najvišji ideal, ki ga prej ali slej mora doseči slovenski narod, neodvisna in demokratična država. To je s svojimi mladimi sodelavci jasno izpovedal že takrat, ko ni bilo to ravno pogodu vladajočim v slovenskem prostoru. Nasprotno, veljalo je za zelo prevratno dejanje.

Pred desetimi leti mu je Goriška Mohorjeva družba izdala knjigo pretežno avtobiografskih črtic Melodija, leta 1987 pa Veter iz ljubih daljav. Po splošnem mnenju je s tema dvema knjigama Saša Martelanc dokazal, da je tudi nadarjen pisatelj.

Poleg velike ljubezni do Slovenije sta za Sašija Martelanca značilna uglašen nastop in plemenit odnos do vseh ljudi. Iz razgovora z njim podživiš »včerajšnji svet« s tiste svetle strani, ki je, podobno kot pri Štefanu Zweigu, izraz njegove velike srčne kulture.

(mab)

Prejeli smo s prošnjo za objavo SSK ob srečanju komisije za manjšine v Rimu

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je z osuplostjo sprejelo vest, da je v ponedeljek, 19. t.m., italijanska stran na prvem sestanku mešane slovensko-italijanske komisije za manjšinska vprašanja v Rimu zagovarjala stališče, po katerem naj bi bila pravzaprav predmet razgovorov le zaščita italijanske skupnosti v Istri. Gre za absolutno nesprejemljivo zadržanje, saj je pravna zaščita Slovencev v Italiji, kot znano, neprimeren bolj pomanjkljiva, kot so zaščitne norme, ki veljajo za manjšine v Sloveniji. Italija namreč že desetletja krši jasne mednarodnopravne in lastne ustavne obveznosti. V duhu prijateljstva in evropske odprtosti bi bilo prav, če bi obe strani zdaj pošteno pregledali položaj obeh skupnosti in izpolnili vsaka svoje dolžnosti. Deželno tajništvo SSK daje priznanje slovenskim oblastem, da so na ravni parlamenta, vlade in pogajalcev dosledno zagovarjale omejeno stališče in da so bile na

BRALCI PIŠEJO

V zvezi s »sežanskimi dogodki« in žolčnimi izbruhi predsednika SKGZ Palčiča in slovenskega člana bivše italijanske stranke Pavšiča, ki sta zapustila sejno dvorano in tako izkazala ne samo nespoštovanje do g. sekretarja Vencija in do prisotnih predstavnikov slovenske komisije, ampak dokončno odvrгла krinko, ki so jo nosili celih 40 let, pod katero se je skrivala nadutost tistih, ki jim je bila oblast v Sloveniji dobra mati, drugim pa mačeha, kot pravi Lojze Kante v ljubljanskem Delu v članku »Incident v Sežani«, pozdravljam in odobravam delo g. Vencija in pogum, ki ga je izkazal, da je po petdesetih letih etabilirane prakse ubral pot, ki je edina možna in po kateri spravi manjšino iz zagate, v katero so jo spravili njeni bivši »uradni predstavniki«.

Osebnost se kot mnogo drugih zamejcev ne prepoznavam v nobeni krovni organizaciji; želim pa, da bi vendarle prišle do izraza tudi volja in zahteve posameznikov, ki vodijo v izpeljavi prostih in svobodnih volitev znotraj manjšinskega narodnega telesa edino možnost pridobitve legitimnih in polnopravnih predstavnikov.

Bojanu pa svetujem, da naj tudi sam vstopi v kombi, kajti »dveh avtobusov« si ne morejo več privoščiti, kot sam dobro ve.

Sam že 40 let delam za narodov blagor in sem vedno položil eno roko na srce, drugo na denarnico. Zato svetujem članom glavnega odbora SKGZ, naj na izredni seji poleg drugega sklenejo, da se »VSE« povrne in porazdeli med zamejce, ki ste jih v naši nevednosti predstavljali.

Silvester Metlika

* * *

Področni svet dolinskega didaktičnega ravnateljstva nas je prosil za objavo protestnega pisma, ki ga je poslal šolskim oblastem dne 14.9. letos zaradi zamude pri odobritvi seznama delovnih mest na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem. (ur.)

Področni svet dolinskega didaktičnega ravnateljstva, zbran na 1. redni seji dne 14.9.1994, po ugotovitvi dejstva, da Ministrstvo za Javno Šolstvo do današnjega dne še ni določilo seznama delovnih mest slovenskim osnovnim šolam za letošnje šolsko leto na Tržaškem in ni poskrbelo za namestitve vseh šolnikov, **odločno protestira** zaradi omalovaževalnega odnosa Ministrstva za Javno Šolstvo do slovenskega šolstva in **zahteva** takojšnjo rešitev vprašanja ter jamstvo slovenskim učencem ustavne pravice do izobraževanja.

V imenu vseh prisotnih članov

PREDSEDNIK
Ennio Kuret

zasedanju v Rimu predstavljene temeljne zahteve naše skupnosti.

Deželno tajništvo SSK poziva italijanske oblasti k drugačnemu zadržanju, ki naj bo v skladu z lastnimi ustavnimi in mednarodnimi načeli manjšinske zaščite in spoštljivo do lastnih državljanov slovenske narodnosti. SSK tudi meni, da je nujno potrebno soočenje najvišjih italijanskih oblasti in pogajalcev s predstavniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Bazovica se vsako leto spominja žrtev fašističnega terorja s posebno proslavo v cerkvi. Tudi letos je potekala v torek, 6. septembra, v bazovski cerkvi spominska svečanost ob 64-letnici umora štirih slovenskih rojakov: Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča. Objavljamo pomenljiv govor, ki ga je ob tej priložnosti imela prof. Nada Pertot.

Od 6. septembra 1930. leta dalje ni minil ta dan, ne da bi se na tragedijo, ki se je tukaj odigrala, ne spominjali povsod, kjer bivajo Slovenci.

Še mi je v zavesti, kako sem spremljala očeta v Mariboru, ko so se primorski pevci zbirali na pokopališču vsako leto pod večer, 6. septembra, in na Vse svete, da so se poklonili bazoviškimi žrtvam, ki so bili njihovi znanci in prijatelji.

Tudi v javnosti je bila v tedanji Jugoslaviji ta obletnica deležna živga in občutenega spominja. Po koncu druge svetovne vojne se je v Sloveniji nekako spustila zavesa nad marsičem in tudi nad to kljubovalnostjo in upornostjo.

V javnosti skorajda ni bilo odmevov na dogajanje na Primorskem po prvi svetovni vojni in zgodilo se je celo, da sem npr. 13. julija zaman iskala v osrednjem ljubljanskem časopisu med spominskimi obletnicami namig na požig Narodnega doma, čeprav je bilo mnogo natančnih zapisov o dogajanjih po vsem svetu.

To je bil eden izmed znakov, ki pa ga nismo dojeli, da se je začel dvigati med nami in matičnim narodom zid, ki ga obdobje ustrahoval-

»Trezno se moramo spopadati z resničnostjo«

Govor prof. Nade Pertot na bazoviški svečanosti

ne fašistične diktature ni moglo postaviti.

V mislih Slovencev v osrednji Sloveniji se je začela udomačevati zavest, da se državne meje istovetijo z narodnostnimi. Naši rojaki prihajajo že vrsto let po nakupe v Italijo, pa čeprav pridejo samo do Milja, ki pa so zanje seveda samo Muggia.

Ni potrebno, da vas spomnim, kaj vse imajo naši italijanski sosede za svoje in kako zelo pazijo, da ne bi npr. kjerkoli ob kakem istrskem mestecu zabeležili, da je v Sloveniji ali na Hrvaškem.

To odtujeno mišljenje vpliva seveda moreče na nas. Usmerjeno politično izobraževanje v Sloveniji je ljudi iz leta v leto oblikovalo v sposobne in odlične strokovnjake, a tudi malo razgledane in prav malo samozavestne ljudi. Po tolikih preizkušnjah se danes igrajo s tem, kar imajo, se odpovedujejo znamenjem narodnostne pripadnosti in se predajajo nekim čudnim protinaravnim utvaram.

Celo jezik, naša slovenščina, zgublja v osrednji Sloveniji tla pod nogami. Jezik, ki nas je edini vedno združeval in ki smo ga tukaj pri nas v obdobju najhujšega pritiska trdovratno in ljubeče gojili, postaja za nekatere nepotreben. Kako vpliva tak odnos do jezika na nas, lahko odgovori vsakdo zase.

Tukaj nas oblega italijanščina na

cesti, po uradih in predvsem po televiziji. Kako se počutimo, ko se zavemo, kako se jezikovno uglašeno govorjenje po italijanski televiziji bi je z ohlapno in nenehno se vsiljujočo ljubljansko narečno govorico po osrednji slovenski televiziji? Zdi se, kot da vsi skupaj ne potrebujemo več jezika, ki bi nas združeval, ampak kot da je potrebno, da podčrtujemo razlike, ki nas ločujejo. Po takem kriteriju bo vsakdo gojil samo svoje narečje, sporazumevali pa se bomo tukaj pri nas samo v italijanščini, v osrednji Sloveniji pa v angleščini.

Če bi šli res to pot, pa bi izdali vse, ki so drugače mislili in se jih danes poleg Ferdinanda Bidovca, Frana Marušiča, Zvonimirja Miloša in Alojzija Valenčiča s hvaležnostjo in ganotjem spominjamo. Mi, ki smo se tukaj zbrali, in še mnogo naših rojakov, ki živimo na svoji zemlji to stran državne meje, želimo slediti tem našim vzornikom. Stiska je velika, saj so pritiski na nas raznoliki in dostikrat nepričakovani. Zadnje čase doživljamo čudno nasilje nekaterih italijanskih sodržavljanov, ki iz nas delajo napadalce, mučitelje in morilce. Zdi se, kot da ne bi doživeli tragedije prve svetovne vojne in eksodusa po njej. Nekako v nič se je razblinilo preganjanje med obema vojnama, preseljevanje naših ljudi v notranjost Italije in mučenje in trpljenje. Zamolčano je

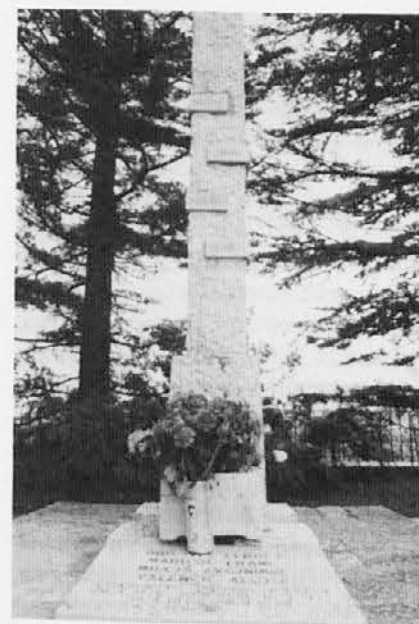
trpljenje po zaporih in taboriščih. Tragično je, da se zgodovinski spomin pod takimi pritiski šibi tudi v nas, saj moramo vsi vsako leto poslušati po naših medijih, kako da je bila Rižarna edino uničevalno taborišče v Italiji, ko pa so naši ljudje umirali v Gonarsu, Padovi, Viscu, na Rabu, ki je bil pod italijansko zasedbo, in še kje.

Obvezno sem te dni ponovno vzela v roke poleg Špangerjevega teksta tudi Čermeljevo knjigo Slovenci in Hrvatje pod Italijo in si prebrala poglavje o dejavnosti Posebnega tribunala pri nas. Kako pretresljivo je njuno navajanje dejstev, ki brez kakih dodatnih moraliziranj vzbujajo v bralcu veliko ganotje in pretresenost. Toliko trpljenja v tem obdobju, toliko ponižanja, toliko preganjanja in upiranja je odšlo kar nekam v pozabo. Kdo se v polemikah o Istri danes še spominja na Gortana?

Vendar je v nas vseh, ki smo tukaj zbrani, živo prepričanje, da imamo pravico do zgodovinskega spomina in do resnice o samih sebi in dolžnost, da jo posredujemo naprej. Prihodnosti ne moremo graditi, ne da bi poznali preteklosti in kritično pogledali nanjo.

In to se mi zdi bistveno za čas, ki nam je dan, da ga živimo.

Pri nas je 50 let poveljnega življenja rodilo mnogo sadov. Iz slovenskih šol je izšlo veliko število lju-

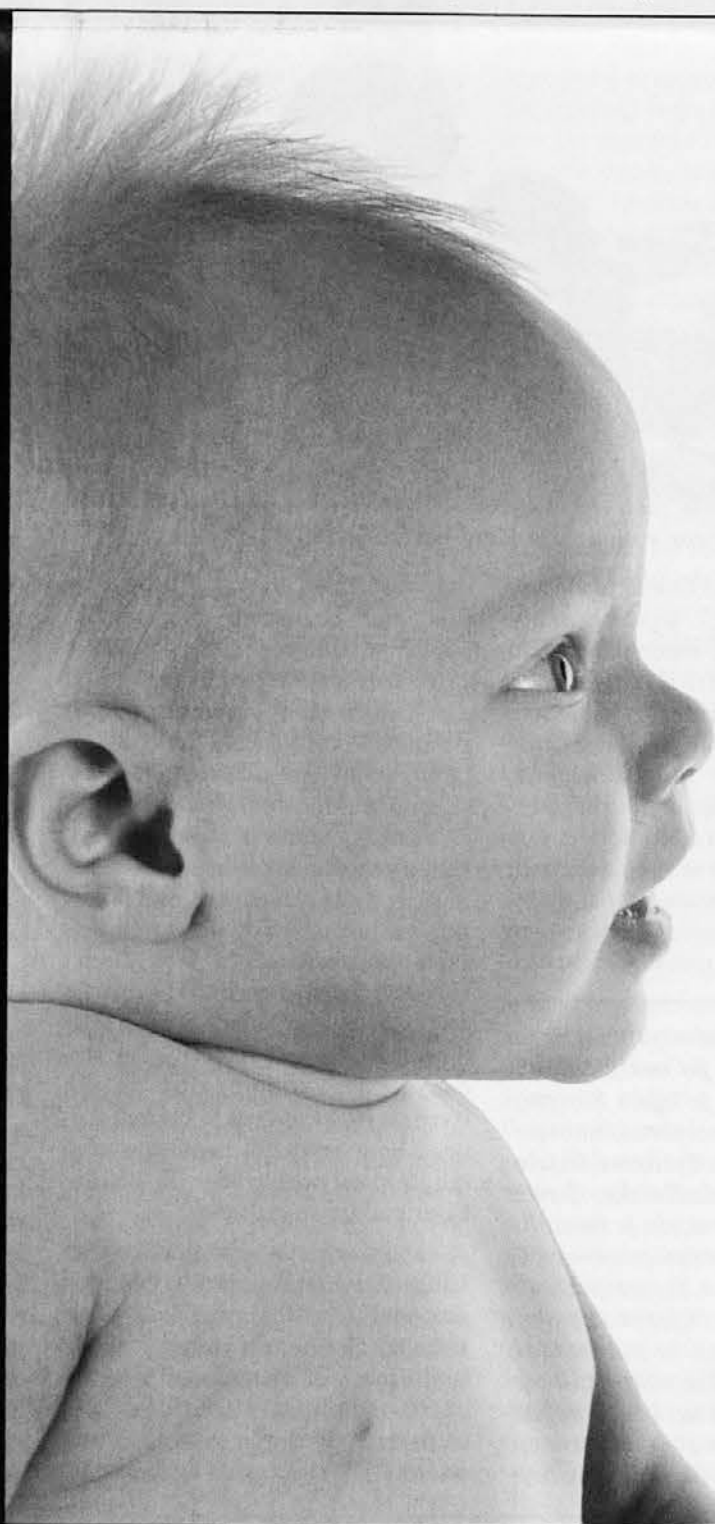
Spomenik žrtvam v Bazovici

di, ki zasedajo danes pomembna mesta tukaj pri nas in so se zelo uspešno uveljavili v širšem italijanskem prostoru in tudi drugje v tujini. Vsak naš človek obvlada vsaj dva jezika, se lahko oplaja ob dveh kulturah, sledi dogajanjem v slovenskem svetu, ki je za naše italijanske sodržavljanke skoraj povsem tuj, živi v zadovoljivih gmočnih razmerah, pa se vendar ne more otrestiti nekega občutka ogroženosti in preteče nevarnosti. Tako zelo se zapiramo v neko vrsto tudi nezdravega varnostnega obroča, da si sploh ne upamo trezno pogledati v sedanost in preteklost in kritično spregovoriti o tem, kar je bilo prav in kar je bilo zgrešeno. Kritična misel je še vedno le glas redkih posameznikov.

Bili smo pozorni na uvajanje sprememb

Minilo je že stoletje, odkar se je začela naša zgodovina. Čas je hitro minil, ker smo vselej z navdušenjem delali za to, da bi vedno novim zahtevam zadostili z vedno novimi uslugami, ki temeljijo na učinkovitosti, dinamičnosti in razpoložljivosti. Dejansko smo uresničili to, kar želijo ljudje naših krajev. Ker smo vajeni uvajati novosti, smo se sedaj tako spremenili, da lahko vsem nudimo ugodnosti Zadrúžnega Kredita. Potem ko je preteklo stoletje, se ponašamo z živahnostjo, ki je lastna komaj rojeni ustanovi. Za skupni blagor bomo pritegnili vse k našemu načinu dela in skupnega življenja.

VČERAJ, KMEČKA IN OBRTNIŠKA HRANILNICA

CREDITO COOPERATIVO

ZADRUŽNE KREDITNE BANKE FURLANIJE-JULIJSKE KRAJINE

→ Zdi se mi, da ni bilo še nikoli tako, da bi preteklost samo povelečevali, iskali krivdo za vse nepravilnosti v drugih, sebe pa samo nekako pomilovali in opravičevali. Počasi se sicer navajamo na dialog, čeprav nas tudi v tem smislu še vedno kdo zavaja. Prav te dni sem prebrala v našem dnevniku, kako se pisec iz Ljubljane opravičuje, ko polemizira z nekim političnim nasprotnikom, češ da mu je časopis nasprotnega tabora prišel v roke slučajno. Pa bo vendar postala dolžnost, da se bomo med seboj pogovarjali in ne samo sebi govorili in pritrjevali. Če iščemo dialog z Italijani, ga moramo vzpostavljati tudi med seboj.

Obnašati se moramo kot zreli ljudje in se trezno spopadati z resničnostjo. Svet okoli nas se spreminja z vrtoglavo hitrostjo; marsičesa, kar je bilo, ni več. Kar je bistveno, pa je še živo v nas in to je naša volja do življenja, naš občutek enakopravnosti in enake vrednosti z vsemi narodi ter navezanost na vrednote, ki so nam jih posredovali naši mučenci. Kljub vsem težavam smo vendar živa skupnost, ki si prizadeva, da bi bila vredna njihovih žrtev. Kot oni se moramo tudi mi spoprijemati z resničnostjo, verovati v današnji in jutrišnji dan.

Nada Pertot

Narava je vsako svojo resnico postavila na svoj temelj, naša učenost pa ene vklepa v druge. Vendar to ni naravno: vsaka ima svojo utemeljenost.

Blaise Pascal

Iz Beneške Slovenije

Konec julija je v Novi Gorici potekalo srečanje županov obmejnega prostora. V torek so na seji občinskega sveta v Špetru predstavili zaključni dokument posveta, ki je bil soglasno odobren. »Špeter hoče sodelovati pri dialogu.« Odslej bodo na pogovore vabili tudi upravni svet špeterske občine; formalno prošnjo je predstavil N. Ciccone, ki je poudaril konstruktivno vlogo, ki bi jo pri teh dvostranskih odnosih lahko odigral Špeter. Predstavniki manjšine so se nedvomno strinjali. »Ne le Trst in Koper, Gorica in Nova Gorica, temveč tudi Nadiške doline in Tolmin morajo biti soudeleženi pri tem dialogu,« trdi G. Chiabudini. To je bil tudi predmet zadnje seje gorske skupnosti Nadiških dolin. Opirajoč se na pobudo Evropske skupnosti Interreg II o obmejnem sodelovanju, je G. Blasetig dejal: »Treba je valorizirati skupne gospodarske projekte z intenzivnejšimi odnosi med gorsko skupnostjo in Tolminom.«

Ob začetku novega šolskega leta želimo izreči nekaj besed o šolski problematiki oz. o pomembnem jubileju. Letos poteka petdeseta obletnica delovanja šol s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem in Gorškem; istega žal ne moremo reči o dvojezičnem šolstvu v videmski pokrajini, kjer državne šole s slovenskim učnim jezikom še ni. Vrstile se bodo razne manifestacije, aprila Evrošola o evropskih manjšinskih šolah, zelo zanimivo pa bo jesensko mednarodno posvetovanje Otroški govor in

manjšine, ki ga prireja študijski center Nadiža: pomembna priložnost za obračun oz. preverjanje opravljenega dela in načrtovanje bodočih projektov. Potekal bo v Špetru od 11. do 13. novembra. Na programu bo šestnajst poročil, ki bodo analizirala in se poglobila s teoretičnega in empiričnega vidika v probleme dvojezične vzgoje. Predavatelji bodo univerzitetni docenti in učno osebje dvojezičnih šol. Pomembno bo predvsem soočanje z drugimi podobnimi izkušnjami, ki se postopoma razširjajo v večjezičnih skupnostih: v Furlaniji s furlanščino, v Beneški Sloveniji s slovenščino, v Istri z italijanščino, v Porabju s slovenščino, v Poadižju z nemščino.

Erika Jazbar

Predstavitev beneške pravljice

V soboto, 24. septembra, bo v sodelovanju srednje šole v Benečiji v kraju Podutana (San Leonardo) predstavitev Pravljičar v devetih jezikih z naslovom Relé in sreča. Podnaslov prireditve je Devet izikov za no prauco. Izdajo ilustrirane knjige Relé in sreča v devetih jezikih je omogočila videmska univerza, ki prireja tudi predstavitev v sodelovanju s kulturnim društvom Studenci in z zvezo slovenskih emigrantov Sloveni po svetu pod pokroviteljstvom beneškega Foruma. Na prireditvi, ki se bo pričela ob 17. uri, bodo govorili rektor videmske univerze prof. Marzio Strassoldo in koordinatorki pobjude prof. Silvana Schiavi Facchin

V Kobaridu in na Vrsnem proslava ob 150-letnici rojstva duhovnika in pesnika Simona Gregorčiča

V župnijski cerkvi Marijinega vnebovzeta v Kobaridu so se v nedeljo, 18. septembra, začele proslave ob 150. obletnici rojstva duhovnika in pesnika Simona Gregorčiča.

Slovesno bogoslužje je daroval generalni vikar koprške škofije Renato Podberšič ob somaševanju domačega župnika dekana Rupnika. Mašnik se je spomnil Gregorčiča duhovnika, ki je zvesto služil cerkvi,

ter prof. Alessandra Burelli. Prisoten bo tudi avtor originalnega teksta in knjižnih ilustracij Alessandro D'Ossualdo in ravnatelj šole Adolfo Londero. Dr. Riccardo Ruttar pa bo zastopal na prireditvi kulturno društvo Studence. Ilustrirana knjiga je izšla v devetih jezikih: v beneškem narečju, v slovenskem, italijanskem, nemškem, furlanskem, francoskem jeziku, zraven tega pa je pravljica prevedena še v nemški narečji iz Saurisa in kraja Timau ter v piemontsko narečje.

-JuP-

narodu in ljudstvu. Kot pesnik pa je globoko obogatil slovensko kulturo.

Po sveti maši je sledila proslava v pesnikovem rojstnem kraju Vrsnem, kjer so nastopili združeni ženski, moški in mešani zbori iz Ajdovščine, Bovca, Branika, Kobarida, Mosta na Soči in Tolmina, ki so zaključili program s priljubljeno Mojo srčno kri škropite. »Nazaj v planinski raj« pa je bil moto proslave in s to pesmijo so zbori tudi začeli spored, ki so ga oblikovali še igralci Silva Češin, Boris Ostan, Janez Starina, Bine Matoh in učenec Andrej Terlikar. Sodeloval je tudi orkester policije Republike Slovenije.

Govornika minister za kulturo Sergij Pelhan in tržaški pesnik Miran Košuta sta poudarila aktualnost Gregorčičevega duhovnega in pesniškega sporočila.

Škoda, da je prireditvi, ki je potekala v lepem naravnem okolju, nagajalo neprijetno vreme in da udeležba ni bila tako množična, kot so organizatorji upravičeno pričakovali in kot bi si Gregorčič tudi zaslužil.

D.P.

ZAKON O IZGUBLJENIH PREDMETIH

Edini način, da najdete izgubljeno stvar, je ta, da kupite novo.

Murphyjevi zakoni
Arthur Bloch

Zelo pozorni bomo na tradicijo

Odslej se bomo še odzivali na zahteve družine, kmetijstva in obrtništva. Prav tako se bomo odzivali na zahteve trgovine, industrije in katerega koli drugega področja gospodarskega življenja. Krajevni skupnosti bomo dali na razpolago ves pridobljeni dobiček, ki bo izhajal iz naših novih dejavnosti, ki jih bomo opravljali na že ustaljen način tako, da bomo dajali prednost odnosom med osebami. Vaša banka siri svojo prisotnost na gospodarstvo, kot zahteva trg oziroma tako, kot vi zelite, za skupni blagor ob spoštovanju tradicije.

DANES, KREDITNA ZADRUŽNA BANKA

Tvoja domača banka

Goriška občinska uprava po novem

V kratkem bo minilo 100 dni, odkar je na volitvah za goriško občinsko upravo zmagala desničarska koalicija. Ta se je predstavila z velikimi obljubami in s programi, ki so napovedovali velike novosti v upravljanju. Obljubljala je odprto in čisto vlado brez strankarskih vmešavanj.

Po treh mesecih pa je na državni in obenem na lokalni ravni politična slika vse prej kot urejena. Po eni strani opazamo nezmožnost gibanja naprej Italija, da bi vodila resno in umirjeno upravo; po drugi pa prihaja vedno bolj do izraza pogojevanje stranke skrajne desnice. Ta se kaže kot kompaktna sila, ki ima zelo jasne cilje in ki skuša, očitno z zelo dobrim uspehom, zakriti svojo fašistično preteklost. Tudi na ravni občinske uprave v Gorici ta stranka zavzema s svojimi predstavniki položaje ter se obnaša kot resna politična skupina. Ugotavljamo, da do sedaj še ni prišlo do jasnih protislovenskih izbruhov, čeprav jih lahko kmalu pričakujemo.

Dejstvo, da v raznih odborih, ki jih je imenoval župan Valenti, ni predstavnikov Slovencev, lahko razlagamo tudi tako, da gre le za delitev mest v sklopu zmagovite

koalicije, v kateri Slovencev ni bilo. Močno nas je prizadelo dejstvo, da v komisiji za toponomastiko ni več slovenskega predstavnika, pač pa so v njej nekateri ljudje, ki so znani po svoji dejavnosti za obrambo italijanske identitete Gorice. Tudi v komisijah za Dom onemoglih in za občinske lekarne ni nobenega Slovenca. V odbor, ki upravlja podjetje za luč, vodo in plin, je bil imenovan na predlog fašistov Aleš Lojk.

Župan Valenti je sicer večkrat izjavil, da želi, da se ohranijo dobri medsebojni odnosi med Slovenci in Italijani, vendar je vprašanje, če mu bo to uspelo. Ne samo ob vprašanjih slovenske manjšine, ampak tudi ob raznih drugih priložnostih ga skrajna desnica opozarja na to, da mora upoštevati njene predloge. Zaradi večinskega sistema, ki daje zmagovalni koaliciji vso oblast, opozicijo pa potiska v popolnoma podrejeno vlogo, moremo samo upati, da ne bo prišlo do sklepov, ki bodo škodljivi za našo skupnost. Opozicijo trenutno sestavljajo Progresisti, Slovenska skupnost, Občani za Posočje, Severna liga in Zeleni; Ljudska stranka še ni izrazila jasne izbire in verjetno čaka na dogodke na vsedržavni ravni.

Na obisku pri prof. Vidi Bitežnik

Z letošnjim letom na Goriškem sedem slovenskih profesorjev ne bo šlo več v razred, odšli so v zasluženi pokoj. Bednarik Ljuba, Bertossi Edi, Silva Hvala, Nevica Nudal, Neva Bric, slikar Vladimir Klanjšček in Vidi Bitežnik so odšli iz razredov, letos jih ne bo več med dijak. Velikokrat pozabljamo na naše učitelje in profesorje, na ljudi, ki vzgajajo mlade, ki ohranjajo živo slovensko besedo in mladim odpirajo oči za pravilen vstop v življenje. Naj bo pogovor s prof. Vido Bitežnikom naša zahvala vsem profesorjem, ki letos ne bodo več poučevali.

Kdo ne pozna na Goriškem elegantne in zelo diskretne gospe, ki je prisotna na domala vsaki kulturni prireditvi? Kdo se še ni pogovarjal z njo in občudoval njene ugajane in plemenite slovenščine in zajemal iz njene srčne kulture? Seveda govorim o skromni Vidi Bitežnik, ki je na naših šolah poučevala vrsto let in razdajala svoje znanje. K njej sem šel na obisk, sedla sva med njene knjige in se pogovorila o njenem minulem delu. Pogovor, ki ga boste prebrali, je najlepši dokaz, da so med nami še ljudje, ki jim slovenstvo in vzgoja mladih še pomenita veliko poslanstvo. Prav ljudje Vidinega kova so tista sol naših dni, ki nam daje še upanje, da asimilacijo lahko sami ustavimo.

Kateri so vaši občutki ob odhodu v pokoj?

Ko človek odhaja v pokoj, je nekako tako, mislim, kot ko prebereš knjigo. Vsaj jaz občutim ta odhod s šole tako, kot da bi obrnila zadnjo stran, položila nanjo roko, se zamislila... Moja knjiga - moje življenje je bilo lepo. Nič posebnega, vendar lepo.

V čem vidite to lepoto?

Gotovo vsak človek rad živi, manj pa je ljudi, ki se tega zavedajo in ki jih življenje kot tako osrečuje. Vedno sem zelo cenila življenje. Rada sem imela in imam svoje domače in prijatelje, občudujem človekov razum, njegovo ustvarjalnost in njego-

vo srce. Ljubim svoj jezik in svoj narod. In naravo. Verujem v dobro. Zato mi je bilo vedno lepo živeti.

Kako gledate na svoj poklic, na svoje opravljeno delo?

Mislim, da bi z veseljem opravljal vrsto poklicev, prepričana pa sem, da sem v svojem poklicu, v poučevanju, našla svoj najbolj ustrezen življenjski prostor. Vsaj občutila sem ga kot takega. Bila sem še študentka, ko sem začela, in že po prvih stikih z učenci sem spoznala, da so mi ti zelo pri srcu! In ker so mi bili pri srcu, je bil moj odnos do njih ne samo pošten, ampak tudi ljubeč. Zato je bilo moje delo lahko, pa čeprav sem se vračala domov utrujena, včasih zelo utrujena.

Ali si niste morda želeli napredovanja, mogoče poučevanja na višjih šolah?

Morda sem kdaj pomislila tudi na to, vendar sem se že kmalu zavedala, da mi je najlepše prav z »mojimi« učenci. Kasneje, ko se pri učencu vidno izoblikujejo pozitivne poteze njegovega značaja, ko pa tudi pomanjkljivosti in napake zado-bijo konkretni izraz, razred ni več tako »čist«! Učenci na srednji šoli so še otroci in kot otroci nimajo polne odgovornosti. Pred teboj so »brez krivde«, z odprtimi očmi. Vedno sem zaupala vanje. Z leti sem vedno bolj spoznavala, da me pravzaprav noben učenec ni razočaral, nobeden odklonil, vsak se je na svoj način razvijal vedno v pozitivno smer. To osrečuje!

Torej so spomini lepi?

Zelo. Pa tudi veseli. V razredu nam je bilo vedno dobro - s kakim intermezzom seveda. Tega smo se zavedali in večkrat to tudi na glas povedali. Otroci radi delajo, če jim je dobro, če se počutijo varne. Imajo smisel za humor, so iznajdljivi, sposobni resničnega tovarštva in lojalnosti. Tudi do profesorja. So naravni. Ne bom pozabila komentarjev, kot - ne skrbite, saj ni zares - ko sem ločevala dva, ki sta se »malce« pretepala. Ali ko me je učenec, ki je med poukom jedel, in ki sem mu za-

30 let skavtizma med nami

Pred tridesetimi leti se je rodila v Gorici slovenska skavtska organizacija

Slovenski goriški skavti so v nedeljo, 18. septembra, v prostorih Katoliškega doma praznovali 30-letnico svojega obstoja. Moto praznovanja je bil stavek lorda Baden-Powella Enkrat skavt, vedno skavt in res se je ob dviganju zastave zbralo mnogo bivših in sedanjih skavtov ter staršev in prijateljev. Vabilu organizatorjev so se odzvale tudi delegacije tržaških skavtov in skavtov iz Slovenije, tabornikov in predstavnikov AGESCI. Lepo je bilo zopet srečati stare prijatelje, si izmenjati izkušnje in obujati spomine na lepe ure, ki smo jih preživeli skupaj. Po dviganju zastave, s katerim se je tudi začelo praznovanje, je gospod Oskar Simčič daroval sveto mašo skupaj s tistimi duhovniki, ki so v teh tridesetih letih delovali v goriški skavtski organizaciji. Navzočim sta nato spregovorila ustanovitelja goriškega skavtizma gospod Humar in profesor Kranner, ki sta osvetlila njen nastanek. Vsi smo ju pazljivo poslušali, posebno mlajši, ki smo v organizacijo vstopili, ko so bili njeni temelji že trdno postavljeni. V poldanskih urah se je spored

to vzela sendvič, čisto resno pomiril: »Saj ni tako hudo, imam še enega.« Ali ko sem strogo pogledovala fantička, ki je mirno zibal česnje, nato pa je nenadoma izvlekel izpod klopi vrečko in ponudil: »Ali boste, profesor'ca?« Učenci ne slišijo samo besed, iz oči ti preberejo misel. Ko sem nekoč nekoliko skeptično občudovala šestilo - bilo je dar in darovi so navadno nekaj več, kot je sicer potrebno - se je lastnik oglašil: »Bilo bi bolje, da bi imel kaj več v glavi, šestilo pa slabše, ali ne?« Moji učenci mi res nikdar ne bodo »ušli« iz spomina. Vsem sem dolžna iskren hvala!

In vendar ste verjetno pri poučevanju naleteli tudi na težave?

Brez dvoma je bilo več konkretnih težav, tudi spremembe so bile, še več pa se je o njih samo govorilo. Vendar prepuščam sedaj te skrbi mlajšim. Odgovarjati na zahteve časa je gotovo obvezujoča dolžnost vzgojiteljev. Želim jim veliko srčnosti, zaupanja, zvestobe. Uspehi ne morejo izostati.

Kaj pa vaši načrti?

Vsekakor nisem brez njih. Do takoj imenovane tretje dobe imam povsem pozitiven odnos. Ne more biti drugega kot čas intenzivnega zorenja. Epilog torej, ki skriva v sebi bistvo.

Jurij Paljk

nadaljeval z igrimi za mladino in otroke. Po skupinah so se podali na lov na zaklad po goriških ulicah. Starejši pa so se medtem udeležili okroglice mize na temo Kakšna vzgoja v skavtski organizaciji danes? Sodelovali so Mitja Ozbič, voditelj tržaških skavtov, prof. Nadja Maganja in član snikar Ivo Jevnikar, bivša voditelj tržaških skavtov, redovnik Robin Schweiger in Miran Devetak, član goriških skavtov. Iz njihovih posegov je bilo razvidno, da skavtska vzgoja temelji na vrednotah krščanstva, na samovzgoji, dejavni ljubezni do bližnjega, spoštovanju narave in življenju na prostem, krepitvi telesnih, duševnih in duhovnih sposobnosti in na življenju v skupnosti v enotah znotraj treh starostnih vej.

V Gradišču bo še dva meseca na ogled pomembna likovna razstava grafik in slik slovenskega tržaškega umetnika Avgusta Černigoja

Skoraj neverjetno je, da lahko vidimo v gradiški galeriji L. Spazzapana izredno razstavo slovitega tržaškega umetnika, ki pa ni znan samo po svojem slikarskem opusu, ampak tudi po svojem pedagoškem delu. Černigoj je bil namreč tudi profesor na slovenskih šolah in prav njemu se moramo zahvaliti, če je odkril in vzgojil veliko večino današnjih tržaških likovnih mojstrov. Veliko razstavo v Gradišču je organizirala moderna galerija Spazzapan v sodelovanju z goriško pokrajinsko upravo, ki hoče tako spet pokazati nekaj dobre volje; vsi namreč vemo, da je bila v prejšnjih letih galerija precej zapuščena. Največjo zaslugo za razstavo ima sedanja direktorica goriških pokrajinskih muzejev dr. Annalisa Delneri, ki je v dela tržaškega umetnika naravnost zaljubljena. Na razstavi si lahko ogledamo 139 del, ki jih je Černigoj prodal okrog leta 1985 goriškemu muzeju, hranijo pa jih v palači Attems in jih večina ljubiteljev njegovega slikarstva zaenkrat še ni videla. Risbe, skice, slike in grafike so iz cikla 250 del, ki jih je umetnik prodal goriškemu muzeju, ko jih je še vodila nepozabna direktorica Maria Massau Dan, znana po tem, da ni imela dlak na jeziku, ko je bilo treba govoriti s politiki, in pa po tem, da je imela izrazit čut za pravo umetnost. Odtod tudi njeno zanimanje za Černigojeve slike in končno velik nakup, ki je rešil veliko Černigojevih del pred pozabo in pred tem, da bi se po umetnikovi smrti razkropila po svetu, kot se to običajno dogaja. Razstava v Gradišču je izrednega pomena in jo

Poudarili so, da skavtizem želi vzgojiti člane v celostne osebnosti, sposobne svobodnega, samostojnega in odgovornega odločanja. Prizadeva pa si tudi za ohranitev in razvoj narodne zavesti svojih članov. Praznovanje je zaključil tradicionalni taborni ogenj, pri katerem se je zbrala velika skavtska družina. Tu so se v glavnem predstavile starejše generacije s skeči in pesmimi. Volčiči in izvidniki pa so zavrteli film o letošnjih taborih. Sledili so še pozdravi in priložnostni govor načelnika SGS Julijana Čaudka. Dan se je nagibal h koncu, zadelo je pesem slovesa, ki nas je opomnila na skorajšnji zaključek praznovanja, a tudi na prihodnje snidenje. Praznik se je zaključil ob zvokih glasbe števerjanskega ansambla in v prepričanju, da bodo visoki ideali skavtizma še dolgo prisotni med našo mladino.

M.P.

Ena izmed razstavljenih slik

mora videti vsakdo, ki hoče bolje spoznati Černigojevo slikanje, predvsem pa je veren dokaz, da so v Furlaniji Julijski krajini od vedno bili prisotni v prvi vrsti slovenski likovni umetniki. Avgust Černigoj pa je bil eden najboljših slikarjev tega stoletja na naših tleh. To se vidi na razstavi v Gradišču. Katalog razstave je izšel pri založbi Laguna; razstavo imenitnih Černigojevih umetnin pa si lahko ogledate vsak dan od 10.30 do 12.30 in od 15. do 18. ure, zaprta pa je ob ponedeljkih.

Jurij Paljk

V GORICI PRODAJAM stanovanje v novi dvonadstropni hiši na lepem in mirnem kraju. Interesenti se lahko obrnejo na našo upravo tel. 0481/533177.

Zaključil se je goriški violinski natečaj

Z nedeljsko razglasitvijo nagrajenec in pravi praznični koncertom lavreatov z moldavskim orkestrom se je v Kulturnem domu zaključil 13. mednarodni natečaj R. Lipizer. Letos je bilo mogoče slediti vsem stopnjam tekmovanja vse do finalov. Zvrstili so se mladi violinsti iz tridesetih svetovnih držav. Različne kulture, različni temperamenti, različne značajske in zrelostne globine. Lepo je bilo videti še tudi zelo mlade izvajalce, ki so se violini tako posvetili, da postajajo s svojim telesom vse bolj del instrumenta; violina se spaja z njihovo dušo, ki se preliva v vsem jasni in bogati govorici v duše

poslušalcev.

Čeprav so nekateri izvajalci s svojo virtuosno tehniko in prečiščeno lirčnostjo osvojili občinstvo, zahtevna in stroga mednarodna žirija ni nikomur podelila prve nagrade. Je sicer tudi res, da letos nihče ni zablestel kot lanski prvi nagrajenec, znani srbski violinski genij Stefan Milenković. Od šestih finalistov sta se 16-letni Rus Igor Malinovski in 22-letni Francoz Nicolas Gourbeix uvrstila na drugo mesto; kar trije pa na četrto, to so: 22-letna Japonka Madaoka Sato, 26-letni Libanonec Ara Malikian in 25-letni Kitajec Wang Yi. 27-letni Poljak Radoslaw

Szulc pa je zasedel šesto mesto.

Tudi simpozij o vplivu narodne glasbe na violinski repertoar je bil kar zanimiv, čeprav se ga je udeležilo le skromno število zainteresiranih ljubiteljev glasbe. Lepo je bilo slišati npr. ukrajinske motive, ki jih uporablja Beethoven, ali pa črnske »spiritalne«, ki včasih privrejo na dan v Dvofakovih skladbah. Najbolj pa je verjetno navdušila prof. Chikhmourzaeva, ena najsijajnejših violinstk sovjetske šole, Tatarka po rodu, ki je na zelo osebni način predstavila strastni in obenem mistični značaj ruske glasbene duše.

DD

ŠIRI KATOLIŠKI GLAS

125. obletnica ustanovitve kongregacije šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja

Sestre tržaške province, številni dobrotniki, prijatelji in drugi udeleženci svetoivanske župnije v Trstu so se zahvalili Bogu ob tej lepi obletnici s slovesno zahvalno sveto mašo v nedeljo, 18. septembra.

Daroval jo je škofa vikar msgr. Vončina ob somaševanju msgr. dr. Lojzeta Škrla in č. go. Nemaca Milana. Gospod vikar je v priložnostnem govoru med drugim podal tudi naslednje misli:

Svetniški škof Anton Martin Slomšek, ki je bil mariborski škof, je vedel, kaj pomeni imeti redovne sestre v škofiji. Zato si je zelo prizadeval, da bi se katera redovna družina naselila v škofiji in to predvsem taka redovna skupnost, ki bi se posvečala vzgoji mladine.

To, da je redovna skupnost sester prišla, se njemu ni posrečilo, uspelo pa je njegovemu nasledniku. V Maribor so prišle sestre, ki so nekaj let prej nastale v Gradcu in iz te skupnosti je potem nastala samostojna skupnost Šolskih sester sv. Frančiška. Danes obhajamo 125 let, kar je bila ustanovljena njihova kongregacija in so bila potrjena njihova pravila. Veselimo se skupaj z njimi tega dogodka in se ob tej slovesnosti skupno zahvaljujemo Bogu.

Šolske sestre so bile polne Duha in se zato niso zadovoljile, da bi delovale le v Mariboru, ampak so prišle tudi v naše kraje. Tako je nastala Tomajska provinca, ki je postala središče, šola za življenje nešteti deklet v bližnji in daljnji okolici.

Šolske sestre so delovale po naših vaseh. Bile so v Marjanišču, vzgojnem zavodu za fante, in bile so v Marijinem domu v Trstu, kjer so skrbele za dekleta, ki so prihajala na delo v Trst. Začele so z otroškimi vrtci v Dolinskem Bregu, v Borštu, v Dolini. Zapustiti so morale tudi svoj samostan v Tomaju in se kot begunke zateči v Trst, kjer so pri sv. Ivanu postavile svojo novo provincialno hišo. Koliko dobrega so naredile za nas in vso našo skupnost in premalo smo jim hvaležni.

Gotovo, da njih delo ni popolno, kakor ni nobeno človeško delo popolno, in gotovo bi same želele, da bi bilo boljše. Mi bi mogoče želeli, da bi naredile to in ono, toda dogaja se ravno nasprotno, da morajo to in ono postojanko opustiti, ker so marsikateri izmed njih pošle moči in sedaj služijo Gospodu s trpljenjem, z molitvijo, z žrtvijo, v pričakovanju ženina, ki jih hoče nagraditi in sprejeti v svoj dom. Kako dragoce ne so te sestre, ko s svojimi solzami zalivajo malto ljubezni pri gradnji božje zgradbe.

Toda življenje se mora obnavljati, dobivati mora novih moči in posebno naša provinca čuti potrebo po novih redovnih poklicih. Smo v času, ko se moramo sprijazniti, da neka doba tone v zaton in že klije nekaj novega, kar pa še ni zraslo in ne vemo, kakšno bo. Potrebno je, da mi vsi odkrivamo nove kali božjega kraljestva in jim pomagamo rasti. Videti moramo, katere so danes potrebe človeštva in kako danes izpolnimo božjo voljo, kako naj danes konkretno ljubimo Boga v svojih bratih in sestrah.

Bratje in sestre. Včasih gledamo na redovne sestre, kakor da bi prihajale z neznanega planeta. Zavedati pa se moramo, da so te sestre bile dekleta kakor nešteto njihovih vrstnic. Sanjale so o svoji bodočnosti kakor nešteto njim enakih. Prejele so toliko dobrega od svojih staršev, vzgojiteljev, šole, cerkvenih skupnosti. Vsi ti so jim posredovali

ne samo znanje, ampak tudi vrednote, iz katerih naj živijo. Ni bilo vnaprej določeno, da postanejo redovnice. V določenem trenutku so se same svobodno odločile, da se v redovni skupnosti posvetijo, izročijo Bogu. Ni bil to beg pred odgovornostmi. Notranji ogenj ljubezni do Boga in do bližnjega jih je preganjal, da se dajo na razpolago Kristusu, da jih uporabi pri gradnji božjega kraljestva. Niso hotele živeti same zase, ampak za Njega, ki jih je poklical in izvolil.

Kakšna pa je mentaliteta naših ljudi, ne samo brezbrzihih, ampak tudi tistih, ki pobliže pripadajo cerkvenemu občestvu? »Škoda je je. Tako lepo in inteligentno dekle, pa ti gre za redovnico.« Nekateri celo mislijo, da je treba Bogu darovati to, kar ni za drugo rabo, ne pa prvenec svoje rodovine. Drugi zopet skušajo pregovarjati dekle, naj kaj takega ne stori, potem pa so nejevoljni, če od njih ne prejmejo uslug. V nekaterih družinah nastane celo tragedija. Poznam očeta, ki se ne more potolažiti, ker je šla njegova hči za redovnico. Vendar je ona našla svojo pot, ona je srečna in bo lahko dosti dobrega naredila.

Naše sestre ne izstopajo, o njih ne govorijo časopisi in prvih straneh, ne želijo biti prve, ampak se trudijo, da bi uresničevale besede iz evangelija: »Če hoče kdo biti prvi, bodi izmed vseh zadnji in vsem služabnik.«

Drage sestre, Bog vas živi in ohranja med nami. Hvaležni smo Bogu za toliko dobrot, ki smo jih od Njega prejeli po vaših delavnih in požrtvovalnih rokah. Naj nam ta potok božje milosti nikoli ne usahne.

Cerkveni pevski zbor v Rojanu vabi nove moči

Cerkveni pevski zbor skrbi za petje pri nedeljski maši s prenosom po radiu že od leta 1965 dalje, ko je bil uveden v bogoslužje materin jezik. Vendar čas prinaša svoje. Zbor čuti potrebo po novih pevskih močeh, zlasti pri ženskih glasovih.

Dar petja in veselje do petja je božji dar. Naravno je, da ta dar že iz čuta hvalečnosti vsaj delno uporabljamo za božjo čast; to lahko najboljše naredimo s petjem pri nedeljski maši.

Katere dolžnosti imajo cerkveni pevci? Predvsem dve. Da se po možnosti redno udeležujejo tedenskih pevskih vaj, ki jih ima zbor v Rojanu vsak četrtek od devete do desete ure zvečer, in da pridejo redno in točno ob deveti uri na cerkveni kor in spremljajo sveto mašo s petjem.

Kdor bi se odločil-a za pristop k zboru in želi pojasnila, naj se oglasi po telefonu ob uri kosila na št. 414-646 (St. Zorko) ali pa naj pride kar naravnost prihodnji četrtek k pevske vaji! **Stanko Zorko**

DOLINSKA SEKCIJA SLOVENSKE SKUPNOSTI prireja v nedeljo, 2. oktobra, enodnevni izlet v Kočevje in Kočevski rog. Prijave sprejema Mario Zahar v Borštu, telefon št. 228481.

»Bogataška norost« pri Sv. Ivanu

V Marijinem domu pri Sv. Ivanu bo v soboto, 1. oktobra, ob 20. uri, in v nedeljo, 2. oktobra, ob 17. uri, gledališka skupina Beseda nastopila s farso Jeana Variota Bogataška norost. Za skupino Beseda je delo priredil Aleksij Pregarc, ki je tudi napisal besedila pesmi ter posamezne dele prestavil v primorsko narečje. Za izvirno glasbo je prispevala Anastazija Purič, režija pa je bila zaupana Adrijanu Rustji.

Gre za odrsko besedilo, ki na lahakoten način razkriva človeške slabosti, zlasti pa je v njem poudarjena ničevost človekovega hlastanja po denarju, ki privede nekega denarnega mogotca do nerazsodnosti. Nasproti mu stojita hčeri, ki ju razsipnost in bogastvo dolgočasi, zato zahrepenita po časih, ko sta kot očetovi prodajalki tkali stike z vsemi mogočimi odjemalci; tudi nista pozabili na očetova zvesta uslužbenca, ki sta jima prirasla k srcu. Višek humorja in ironije predstavlja prizor, ko oče nameni svoji hčerki gizdalinskima, postaranima in obubožanima markizoma: hčerkama pa uspe razkriti pregrešno nprav enega od le-teh. Srečen konec je seveda odrešujoč za vse, kot se za pravo komedijo spodobi.

Omeniti je treba tudi, da bosta predstavi v Marijinem domu v začetku oktobra edini v mestu Trstu, zato je to edina priložnost za ljubitelje gledališke komedije, da si ju ogledajo.

Praznik Mesto in podeželje

Novoustanovljeno pokrajinsko agrituristično združenje Zeleni Kras je v soboto in nedeljo priredilo 2. praznik Mesto in podeželje. V soboto, 10. t.m., je bil dopoldne v prostorih Raziskovalnega centra pri Padričah posvet na temo »Kmečki turizem — sredstvo za ovrednotenje kmetijstva in okolja na nerazvitih območjih«.

Dan kasneje, to je v nedeljo, 11. t.m., pa je bilo zjutraj na sporedu agrituristično kolesarjenje po Krasu. Kolesarji so štartali izpred agriturističnega obrata Neva Radovica v Nabrežini, kjer je bil v popoldanskih in večernih urah praznik z razstavo in pokušnjo kraških in bioloških pridelkov ter zabavo z glasbo.

V petek, 16. t.m., je priredila Slovenska skupnost v Prosvetnem domu na Opčinah srečanje o novem regulacijskem načrtu tržaške občine. Govorili so tržaška občinska svetovalec Peter Močnik in Bogdan Berdon ter rajonski svetovalec za vzhodni Kras Zoran Sosič. Govora je bilo zlasti o učinkih tega načrta na vzhodnokraško območje; Močnik in Berdon pa sta omenila tudi načrt, ki ga je pripravil t.i. desničarski Pol svoboščin, ki med drugim predvideva kratkoma popolno pozidanje Krasa. (Foto Kroma)

Škofijski pastoralni dnevi

V dvorani sv. Marije Velike bodo 24. in 25. septembra potekali letošnji pastoralni dnevi na temo »Odgovorna prisotnost kristjanov na socialnem in političnem področju«. Obravnavala se bo pomembnost kristjanove prisotnosti in odgovornosti v družini, na delovnem mestu, v politično-administrativnih organih, v ekonomiji in v dialogu med različnimi etnijami. O medetičnem dialogu bo spregovoril prof. Tomaž Simčič. Tako v soboto kot v nedeljo bo pričetek ob 16. uri. Srečanje bo zaključil gospod škof z mašo ob 19. uri.

Starodavno versko središče nad Gročano in Vrhpoljem vabi na slovesni zgodovinski shod v nedeljo, 25. septembra

Katoliški glas je v zadnji številki obljubil, da boste doživeli 25. oktobra lep popoldan in zvedeli zgodovinske podatke starodavne župnije in cerkve sv. Tomaža. Najlepše jih boste spoznali pri sv. Tomažu po sv. maši. Nekaj pa vam jih podamo v tej številki KG.

Leta 1947 so dokončno potegnili mejo med Italijo in Jugoslavijo in je starodavna župnija sv. Tomaža bila razcepljena. Na jugoslovanski strani cerkev Sv. Tomaža, cerkev sv. Trojice in cerkev sv. Elija v Mihelah. Vasi: Vrhpolje, Krvavi potok Nasirc in Mihele. Na italijanski strani pa so Gročana, Pesek, Draga in Botač, vse štiri vasi brez cerkve.

Cerkev sv. Tomaža je bila zgrajena leta 1664. Župnija sv. Tomaža, ki je bila prej odvisna od Doline, je še ostala kot vikariat od leta 1664. Potem pa je postala samostojna župnija, ki je oskrbovala vse vasi gornjega Krasa do leta 1892, ko so Lokev, Katinara in Bazovica postale samostojne.

Ko je bila potegnjena meja med Jugoslavijo in Italijo, je cerkev sv.

Tomaža, z župniščem in mežnarijo bila prav blizu meje. Župnik g. Zalkar se je moral umakniti v Lokev. Cerkev je ostala popolnoma zapuščen. Vojski so imeli večkrat konje v njej. Strela je udarila in pokvarila zvonik, razpadla je streha. Pok. g. Kocijančič, ki je oskrboval župnijo sv. Tomaža, ni smel popraviti cerkve in župnišča. Tako je vse propadlo. V nedeljo boste videli veliko podrtijo. In vsi boste gotovo sklenili: združimo se in podajmo si roke, da jo obnovimo.

Zato se zberemo prihodnjo nedeljo pri sv. Tomažu. Ob 15. uri bosta maševala rodiški in bazovski župnik, oba duhovnika, ki skrbita za vse vasi okrog sv. Tomaža. Po sv. maši vam bodo podani vsi zgodovinski podatki te cerkve. Pela bosta dva zbora: iz Rodika in od Novega Sv. Antona iz Trsta. Po slovesnosti se boste lahko še ustavili v lepem kraju, ob dobri hrani in pijači.

Kako najlažje pridete na grič sv. Tomaža?

Najlažje z avtomobili do Peska, čez mejo na Krvavi potok. Iz Krvavega potoka na levo proti Vrhpolju in navzgor do cerkve. Lahko pa tudi po Gročani, kjer bo odprta meja: tri četrt ure peš. Po zaključku boste lahko šli v Gročano, kjer bo razstava kmečkih dobrin in zabava.

Shod bo ob vsakem vremenu.

M.Ž.

Prosek

V nedeljo, 4. septembra, je na Proseku bila lepa in pomembna procesija s kipom Matere božje. Veliko ljudi je pri njej sodelovalo. Cerkev je blestela v vsej krasoti: freske lepo razsvetljene, veliko rož na vseh oltarjih, posebno ob kipu M. B.; petje vzorno s sodelovanjem vaške godbe na pihala. Marsikatera družina je razobesila na okna, kar je imela lepega v hiši. Duhovniki so med procesijo molili in prepevali. Še prej so salezijanci iz Marjanišča tri dni pripravljali vernike na ta veliki župnijski praznik. Letos žal ni bilo deklet, ki bi nesle kip fatimske Matere božje, ker so njihovi starši in razne organizacije imeli druge načrte za isti dan. Zato so se ponudili skavti procesija je potekala brezhibno. Lepo je bilo videti številne narodne noše, ki niso le folklor, ampak dokaz, da niso stara izročila izumrla in da je še nekaj vere v vasi.

Vsem, ki so se trudili, da je praznik lep in uspeh, lepa hvala in Bog plačaj! **Bogatec R., župnik**

IZLET V STIČNO po lepih dolenskih dolinah, v rodni kraj škofa-misijonarja Barage, ogled Galerije likovnih samorastnikov, znamenitih gotskih cerkev v Šentrupertu in na Veseli gori ter Kmečkega muzeja bo v petek, 14. oktobra. Vpisovanje v trgovini Fortunato v Trstu pri cerkvi sv. Antona Novega bo trajalo do 5. oktobra. Izlet prireja Slovenska Vincencijska konferenca in Klub prijateljev.

V nedeljo, 2. oktobra, bo v Barkovljah po maši ob 8. uri **ROŽNOVENSKA PROCESIJA**, ki se že nad sto let vije ob morju v zahvalo, da je na priprošnjo Matere božje l. 1855 prenehala kolera, danes tudi v zahvalo in prošnjo za dušno in telesno zdravje. Vabljeni vsi verniki! Zaželeni so skavti in narodne noše!

V Marijinem domu pri Sv. Ivanu bo v soboto, 1. oktobra, ob 20. uri, in v nedeljo, 2. oktobra, ob 17. uri, predstava **BOGATAŠKA NOROST** v izvedbi gledališke skupine Beseda. Režija Adrijan Rustja. Toplo vabljeni!

Težka izguba za našo skupnost

Pavel Stranj (Foto Kroma)

V začetku tega tedna je naša narodnostno skupnost pretresla in težko prizadela vest, da je zaradi neusmiljene bolezni v nedeljo umrl znani raziskovalec Pavel Stranj. Od njega smo se poslovili v torek, 20. t.m., na šempolajskem pokopališču; dan prej, torej v ponedeljek, 19. t.m., pa je bila v Gregorčičevi dvorani v Trstu občutena žalna seja, na kateri sta se lika Pavla Stranja spo-

mnila Dušan Udovič in prof. Emidij Susi.

Pavel Stranj je bil natančen poznavalec naše manjšinske stvarnosti, ki jo je opisal in predstavil v knjigi *La comunità sommersa*. Rodil se je v Trstu leta 1946. Po maturi na znanstvenem liceju France Prešeren se je vpisal na tržaško filozofsko fakulteto, kjer je diplomiral z disertacijo na temo *Osnovne šole s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem 1945-1980*. Ko so v zamejstvu ustanovili Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI), se je tam zaposlil kot uslužbenec in raziskovalec. Posebno pozornost je posvečal problematiki slovenske šole v Italiji, ki ji je posvetil svojo diplomsko tezo. Dobro je poznal tudi stvarnost drugih narodnih manjšin v Evropi; udeleževal se je posvetov in razprav doma in na tujem, sodeloval s krajevnim slovenskim časopisjem (Primorski dnevnik, Jadranski koledar itd.) in z Radiom Trst A. V naši skupnosti je bil vsestransko priljubljen zaradi svojega dela pa tudi zaradi mirnega in dobrega značaja.

Težko prizadeti družini in svojem izreka globoko sožalje tudi uredništvo našega lista.

Sekcija SSK za Sovodnje ne zavrača

V prvem tednu meseca avgusta je svetovalska skupina SSK (gl. KatG 4.8.94) zavzela svoje stališče glede ponujenega odborniškega mesta. Podčrtala je nekatere negativne stvarnosti, do katerih bi lahko prišlo brez ustreznega programa.

V ta namen je skupina SSK predlagala županu, naj organizira srečanje med sekcijama Slovenske skupnosti in Občinske enotnosti oz. med komponentami, ki sestavljajo upravno enoto občinske uprave. Na srečanju naj bi se pogovorili tudi o bodočih upravnih volitvah, ki bodo prihodnje leto.

Na sestanku, ki je bil najavljen za prvo polovico tega meseca, naj bi se svetovalska skupina SSK srečala s člani svoje sekcije. Skupno je bil sestavljen program, po katerem naj bi sekcijaska delegacija SSK podala svoja stališča na razgovorih s sekcijo Občinske enotnosti.

Toda po zadnjih vestih srečanja ne bo. Zdi se, da zaradi pritiska višjih sil. V razgovoru z načelnikom skupine SSK je župan predlagal, naj se o tem problemu razpravlja na višji ravni, t.j. med krovnimi organizacijama SSO in SKGZ.

Ali župan ne ve, da je sekcija po strankinem statutu avtonomna?

Dne 10. sept. je Primorski dnevnik objavil tiskovno poročilo Sovodenske sekcije PSI oz. deželnega vodstva slovenskih socialistov, v katerem izraža kritično stališče glede stanja v sovodenski občinski upravi; stranka je solidarna z odbornikom Marjanom Tomsicem; za širjenje koalicije je potrebno sogla-

sje vseh partnerjev (beri: komponent Občinske enotnosti).

Zaključke poročila bi lahko tako strnili: čudno je, da se je ta upravna koalicija zrahljala in da se za reševanje posledic nastalega kritičnega stanja v občinskem odboru krivi ena sama oseba.

Slovenska skupnosti ne zavrača a priori vstopa v upravno občinsko koalicijo kot tudi ne razgovorov v zvezi z upravnimi volitvami.

Remo Devetak

Ronke

Ob podelitvi »Častne zastave« Sveta Evrope ronški občini za zgled pri uveljavljanju evropskega duha v okviru sodelovanja s pobratenima Metliko in Wagno je bila prisotna tudi številna delegacija iz občine Metlika. Slovenske občane so pogostile slovenske družine v Laškem, ki so gostom nudile tudi prenočišče. Predstavnik Rdečega križa iz Metlike se je ob tej priložnosti zahvalil za pomoč, ki jo je društvo Jadro nudilo z zbiranjem sredstev za begunce, ki so živeli po družinah v Metliki in bližnjih vaseh.

V sredo, 7. septembra, se je zaključil 10-dnevni tečaj slovenskega jezika in kulture za mlade iz Laškega, ki obiskujejo slovensko srednjo šolo v Doberdolu.

Med poletjem je društvo Jadro znotraj pobude Agosto ronchese priredilo 10-dnevno razstavo čipk, ki so jih izdelale gospe čipkarskega krožka, ki deluje v okviru društva.

Medtem se je začelo tudi novo šolsko leto. V osnovno šolo se je letos vpisalo 11 otrok, prav toliko jih je tudi v vrtcu. To je razveseljav podatek, saj bi drugače morala biti v šoli enorazrednica.

Za Katoliški glas: Gracijela v spomin na očeta Franca Slugo 20.000 lir.

Za otroke BiH: ob 18. obletnici smrti Alfonza Grudina daruje žena 30.000 lir.

Za SSK - Sekcija Zgonik: V spomin na pok. prof. Justa Vodopivca daruje družina 100.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu: B.K. 200.000; Zinka in Darko 100.000; Viktorja Krapež v spomin na svoje pokojne 50.000; Gracijela v spomin na očeta Franca Slugo 30.000; Gracija in Riketa v spomin na Rahelo Zupančič ob 4. obletnici smrti 50.000 lir.

SPOMINSKA SLOVESNOST V LOGU PRI VIPAVI

v nedeljo, 25. septembra, ob 15. uri

V cerkvi: somaševanje bo vodil škof M. Pirih, pojejo združeni zbori.

Zunaj: blagoslov spominske plošče, recitacije, govori, družabnost.

Zamolčanim žrtvam medvojne in povojne nasilja na VIPAVSKEM

Vipavsko pastoralno območje

KONCERT NABOŽNE GLASBE

zbor Jacobus Gallus iz Trsta

vodi Janko Ban

župnijska cerkev v Štandrežu
nedelja, 25. septembra 1994, ob 17. uri

Prireja Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega

Franja Rojca

se zahvalujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in ga spremljali na zadnji poti. Posebna zahvala župniku g. Markežiču, cerkvenemu pevskega zboru, zboru Skala iz Gabrij, solistki Edith, tajnici Krvodajalske sekcije gospe Marinki.

Iskreno se zahvaljujemo zdravniku in prijatelju dr. Cijanu za izkazano pozornost in pomoč. Najlepša hvala vsem, ki so v počastitev njegovega spomina darovali v dobrodelne namene.

družina Rojec

Voščilo

Barkovlje: zvesti in požrtvovalni pevki cerkvenega zbora Marini in soprogu Aleksandru želi božjega blagoslova in obilo sreče na novi skupni življenjski poti

barkovljanska župnijska skupnost

obvestila

SEJA ŠIRŠEGA ODBORA ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE bo v ponedeljek, 26.9., ob 20.30 v Katoliškem domu v Gorici.

MLADINSKI ZBOR VRH SV. MIHAELA vabi vse člane zbora, njihove starše pa tudi druge otroke na popoldansko veselo srečanje in družabnost na dvorišču OŠ na Vrhu sv. Mihaela v soboto, 24.9., ob 15. uri.

V četrtek, 22. t.m., so otvorili ob 18. uri v galeriji Kulturnega doma v Gorici (ul. Brass 20) **RAZSTAVO PRIMORSKEGA DNEVNIKA** oziroma njegovega predhodnika Partizanskega dnevnika, ki je lansko leto proslavil 50-letnico izhajanja.

Razstavo v galeriji Kulturnega doma, ki bo odprta vse do 15. oktobra, prirejajo Narodna in študijska knjižnica iz Trsta, Upravni odbor Kulturnega doma iz Gorice in Primorski dnevnik.

ŽUPNIJI SV. MARJE MAGDALENE in SV. TOMAŽA APOSTOLA bosta imeli 16. oktobra pastirski obisk škofa Lovrenca Bellomija.

DAROVİ

Darovi za barvana okna v Bazovici: Sonja Kalc 15.000; Katja Milkovič ob poroki 100.000; Zorka Pakeljčeva v spomin na starše in nečaka Andreja 45.000; Filipov Nada v spomin na očeta Ivana 25.000; Stanislav Bole v spomin žene Milene 300.000; N.N. 17.000; N.N. 7.000; Šajnikova mati v spomin moža Vinka 20.000; ob krstu Nikol Lukšev 70.000; ob krstu tržaškega otroka 70.000; N.N. 5.000; sosedje Izahove Vide 35.000; v spomin Bruna Mondo 35.000; Gabrijela Baldisin, dar pred poroko 100.000; N.N. iz Gropade 50.000; Toni Izahov v spomin matere Vide 100.000 lir.

GABRIJE. Za obnovitev cerkvenega trga in cerkve: Dominik Florenin, Branko Černic, Matjaž Černic; 3 tedne prostovoljnega dela; Milka Remec-Černic 300.000; druž. Romano Devetak 100.000; druž. Anton Devetak 50.000; druž. Ivo Tomšič 20.000; druž. Pipan 20.000 lir.

RUPA. za cerkev: druž. Pavletič, Bazoviška 13, v spomin na Iva Ožbota 50.000 lir.

Vnuki v spomin na Amalijo Černic-Cotič: za MIPZ Vrh sv. Mihaela 150.000; za SZ Soča 150.000; za cerkev na Vrhu 130.000 lir.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:

Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00480890318

Tiska: Tiskarna Budin

Riva Piazzutta, 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV

PD Rupa-Peč v Toskani in Laciju

Udeleženci izleta

PD Rupa-Peč je tudi letos organiziralo za člane in prijatelje že tradicionalni izlet ob koncu poletja. Za cilj so si letos izbrali Toskano in Lacijo. Od 25. do 28. avgusta smo si pod vodstvom simpatične vodičke Patrie ogleli veliko zanimivosti.

Prvi dan je bila pot sicer dolga, a že po kosilu smo si kljub dežju lahko ogledali edinstveni pojav »mesta, ki umira« - Civita. Zaradi izredno krušljivih apnenčastih tal (tuf) so tu plazovi in usadi zelo pogosti in ogrožajo že preizkušeno mesto; odtrgano je namreč od ostalih naselbin in z bližnjim mestom povezano le z napisom. V Civiti živi le osem ljudi. Pot smo nato nadaljevali do Bolse in istoimenskega jezera. Tu smo prenočili in si naslednji dan ogledali Viterbo, nekdanji papežev sedež, ter nadaljevali potovanje ob jezeru vse do drugega bisera, kraja Pitigliano. Mesto, zgrajeno na skalnatem pobočju, ki se strmo dviga nad rodovitno ravnino, je obstajalo že v 13. in 14. stol., ko je tu gospodovala rodbina Orsini. Podobno enako zgodovino ima tudi Sovana, mirno srednjeveško mesto z lepo romansko cerkvico, posvečeno Mariji (ciborij iz 8.-9. stol.). Kot naravno zanimivost pa smo si ogledali termalno vodo (37.5°), ki izvira pri Satur-

niji in tvori posebne padce in naravne bazene. Tretji dan smo v veselje ljubiteljev narave, modrega neba in morja po enourni vožnji po morju pristali na otoku Giglio, drugem največjem toskanskem otoku, in si ogledali vsa tri naseljena področja. Ob vrnitvi z otoka proti Grossetu, kjer smo prespali dve noči, smo se peljali ob laguni Orbetella in po Maremmi.

Zadnji dan, v nedeljo, nas je pot peljala mimo Siene in Arezza po goratem gozdnatem svetu v La Verno. Tu stoji na skali mogočen samostan z raznimi kapelicami in cerkvijo, knjižnico in muzejem. Cerkev, kapele in hodniki so bogato okrašeni s freskami in podobami, delom Andree della Robbia. Temelje samostana je postavil l. 1213 sv. Frančišek Asiški, ki je večkrat prihajal v to samoto s sobraty. Tu je 14. septembra 1224 dobil stigme kot Kristus. La Verna je še danes cilj številnih romarjev, saj si tukaj lahko ogledajo svetnikove relikvije ter jamo in v njej skalo, kjer je sv. Frančišek spal, molil in razmišljal.

Po obilnem kosilu nas je čakala spet dolga pot do doma, kamor smo srečno dospeli v poznih večernih urah.

P.K.